

A DEBRECENI M. KIR.
KÖZÉPISKOLAI TANÁRKÉPZŐINTÉZET
GYAKORLÓ GIMNÁZIUMÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1937–38. ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZZÉTETTE

Dr. JAUSZ BÉLA

MB. IGAZGATÓ.

KIADTA A GIMNÁZIUM IGAZGATÓSÁGA
SIMONYI-ÚT 12.
TELEFON: 14–48 SZÁM.

Dr. PÁP KÁROLY,

egyetemi ny. r. tanár úr,

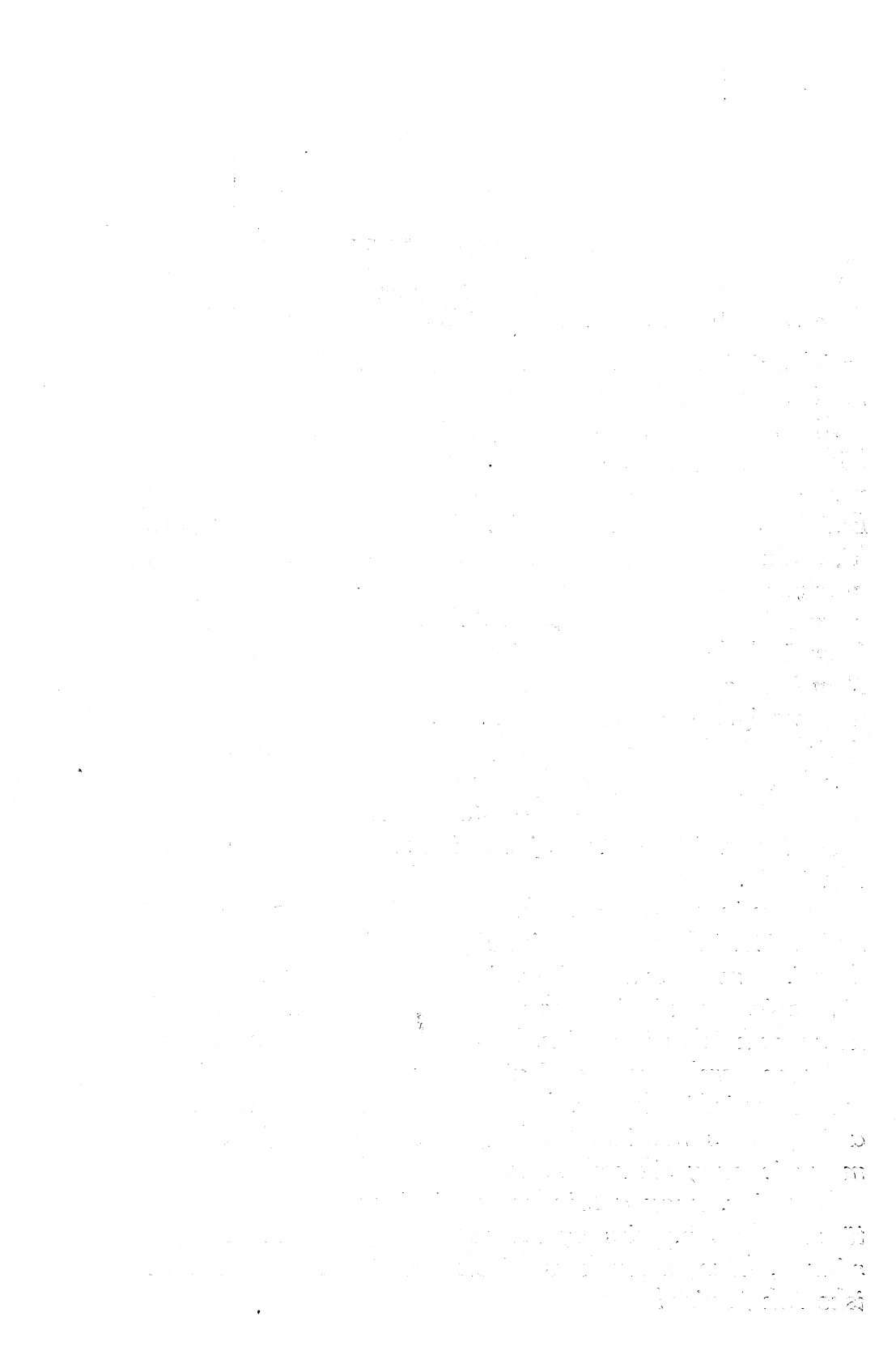
a Debreceni M. Kir. Középiskolai Tanárképzőintézet elnöke

ez iskolai év elején töltötte be főiskolai, közelebbről akadémiai és egyetemi tanárságának 30-ik esztendejét.

Jó emberöltőnyi idő ez, amelyet Pap Károly a magyar közoktatásügy és tudomány szolgálatában eltöltött, s e kitűnő munkásság méltánylására barátai, tisztelői és tanítványai Emlékkönyvet fognak kiadni. Ebben nálunknál bizonyára hívatottabbak fogják majd felsorolni azokat az érdemeiket, amelyeket Ő, mint ember, tudós és tanár magának szerzett, s azokat a nagyértékű szolgálatokat, amelyeket a magyar közművelődés ügyének annyi sikerrel és odaadással végzett. Nem is akarunk elébe vágni ezeknek a megállapításoknak, de arra igenis indíttatva érezzük magunkat, hogy azt a tiszteletteljes köszöntést, amelyet tanárkarunk és iskolánk nevében a múlt év őszén jubileuma alkalmával küldöttségileg már kifejezésre juttattunk, most itt, az Ő közvetlen vezetésére bízott iskola évi beszámolójában igaz ragaszkodással megismételjük.

Tudományos érdemeinek, egyetemi professzorságának summáját hirdetni fogja a tiszteletére kiadandó Emlékkönyv, de mi, a magyar középiskolai tanárképzés egyik hivatalos tényezője, munkásságának e nevezetes fordulója alkalmából nemcsak kötelességszerűen, hanem szívünk indításából kell hogy megemlékezzünk hívatott vezetőnkéről, aki a középiskolai tanár fáradságos, de szép munkáját nemcsak kívülről, a figyelő és hivatalból felügyelő szemével látja, hanem maga is nagy sikerrel végezte.

Kívánjuk, hogy a Mindenható tartsa meg minél tovább töretlen erőben, friss egészségben, magyar tudományosságunk, közoktatásunk és közelebbről a mi fiatal, fejlődő iskolánk javára!

A serdülő kor olvasmányairól — a szülőknek.

A tanulók olvasmányait általában úgy kell tekintenünk, mint önállósításuk eszközeit. Az olvasás már az a terület, amelyen a tanuló az iskolai képzés, meg a tanároktól, szülőktől kapott jótanácsok alapján a maga erejéből kezd járogatni. Az olvasmány már nem eshetik oly szoros ellenőrzés és számonkérés alá, mint az egyes osztályokban végzett tananyag, az olvasmányok birodalmát már nem lehet teljes határárral körülvenni, de nem is volna célszerű.

Kell olyan terület, ahol a fejlődő lélek kipróbálhatja a saját fogékonyságát, rugékonyságát és ítélőképességét, ahol úgy érezheti magát, hogy az az ő külön kis meghitt otthona, melyben ismeretkörét, érzelmi és kedélyvilágát az olvasmányaiiba való csendes elmerüléssel mintegy önmaga gazdagíthatja.

Természetesen ez a szabad terület nem lehet a korlátlan szabadság vagy szabadosság területe. Amint a határzár nélküli forgalom bizonyos országok kereskedelmi életét szabaddá teszi ugyan, de e szabadság felett őrökdi a kormányok éber figyelme, és ha e szabad forgalom a nemzet érdekeire károsan fajulna el, rögtön közbelép szabályozó intézkedéseivel: így valahogy kell lenni a tanulók olvasmányi szabadságával. Kétségtelenül kell élvezniök bizonyos kiválasztási szabadságot egyéniségük, elméleti fejlettségük, ismereteiknek köre szerint, de nem szabad azon a határvonalon túlmenniök, mely a serdülő életéveket megilleti.

Amikor a tanulók a serdülő kor kezdő szakába lépnek, olvasmányaikban már bizonyos multa tekinthetnek vissza. Már van olvasmányokból is szerzett alapja lelkiviláguknak.

Ez az ifjúság már megjárta egy gyönyörűséges birodalmat: a mesék és mondák világát. Ez ifjúság legnagyobb részének lelkében már lezárult egy vissza nem jöhető kor: a csapongó és szinte korlátlan erejű képzelet kora. S ebből a megjárta birodalomból, ebből a lezárta korból hozott a maga számára hasznos útravalókat a további életre.

Mert amikor mult olvasmányai során például az árva Hamupipóke keserű sorsa váratlan fordulattal a lelki boldogság és a földi jólét magasságába emelkedett, amikor a kisgyermek könnyekig meghatva átélte az elnyomás, a gúny, a megaláztatás állapotából való felszabadulást, amikor látta, hogy az irigység és rosszakarat csak ideig-óráig tombolhatott, amikor még azt is megtanulta, hogy a szerencse napjaiban a megbocsátás, a régi sérelmekre való fátyolborítás csak boldogságát növelhette annak, aki ezt tette, akkor a gyermeki lélek oly kincsekkel gazdagodott, aminőkkel semmiféle más módszer bizonyára meg nem ajándékozhatta volna.

Vagy amikor a szegény ember legkisebbik, de legderekabb fia minden akadályon keresztül elért a győzelemig, akkor az örök emberben élő igazságvágy és lelkiismeret szava hangzott a mesében. Ez a szó minden új nemzedékben termő magként újra és újra elvetődik, hogy mindig virulóban tartsa a nemzedékek vágyát az igazság, a becsület, a lelkiismeretesség után, azt az óhajta, hogy a derekas-

ság, a lelemény és törekvés nyerje el a diadal koronáját. Az a gyermeki lélek, melynek érdeklődését leköti a mesék világa, eltelik ezzel a vágygal, és vértézetten kerül érettebb korában az emberiség nagy tülekedő porondjára.

Ilyen módon minden ifjú nemzedéknél végbemege az a kívánatos kiegyenlítődés, mely az életet nemcsak a rossz, de a jó, az igazság szempontjából is tudja és hajlandó meglátni.

Fiaink a serdülő kor elejéig megjárva a mesék, mondák és rokonformájú olvasmányok világát, kezdik szemüket nyitogatni a földi dolgok részletei felé! A mese- és mondavilág megfoghatatlan, ködszerű, tünékeny eseményei és személyei, amelyek éveken át gondolat- és képzeletviláguknak fejlesztői és dajkái voltak, lassanként elmaradoznak, nem azért, mert többé már nem gyönyörködtethetik őket, hanem mert kizárólagosságukkal már nem töltik be teljesen érdeklődésük körét.

Értelmük fejlettebb lett, ismereteik szélesbedtek, már ösztönösen a földi dolgok összefüggései keltik fel figyelmüket. Szellemük ráterelődik az emberre magára, az ember, mint a teremtett lények csodája, ekkor kezd tudatosabb vizsgálódásuk tárgya lenni. Testszervezetük változása e korba esik, s ez szintén erősíti bennük az emberi lény megismerésének vágyát. Már nem az óriások és törpék, nem a boszorkányok és tündérek, nem is egészen a mondavilág ködbevesző hősei a barátai vagy ellenségei, hanem az emberi élet különféle területei és alakjai képzeletének a mozgatói.

Természetesen ez nem történik ugrásszerűen, egyik napról a másikra, hanem már az előző években megindult a lassú áthajlás, az érdeklődés irányának átfordulása, s ez folytatódik és megéri a 12—16. évek között, hogy egy újabb korszaknak szolgáljon alapul.

Ilyenkor kedveli már a tanuló az elbeszélések, kisebb regények olvasását. Szereti, hogy azokban ugyanolyan fiúk szerepelnek, mint ő, ugyanolyan viszonyban a felnőttekkel, mint amilyenben ő van. Sokszor ismerik már a tanulók akár személyes tapasztalásból, akár tanulmányaikból a környezetet, amelyben a történet játszik, helyről-helyre kísérik az elbeszélés hősének történetét. Ezek a dolgok faragják, csiszolják lelki fejlődésüket, önkéntelen mintát lelnek a velük sors-, kor-, érdeklődésközösségben levő elbeszéléshősökben.

Amikor az ilyen ifjú például Edmondo Amicis „Szív“ c. világhírű könyvét, vagy a mi irodalmunkból a „Pálutcai fiúk“ c. ifjúsági regényt olvassa, lelke olyan hajlékony lesz, mint a viasz, olyan akar lenni, mint a küzdelmeken, örömkön, fájdalomkon keresztülvégődő regényhősök. Az ő sorsukat siratja meg titokban az udvar, a kert valamely szögében, vagy a szoba sarkában, elárnyékolva szemét, nehogy meglássák előbuggyanó könnyeit. Az ő diadalukat meséli el környezetének, mert öröme már nem fér a szívébe, más elé is ki kell öntenie.

Egy sem akar a könyvekben megrajzolt rossz fiú lenni, ösztönösen idegenkedik tőle, gondolkodását, cselekedeteit elítéli, sőt súlyosabban büntetné, mint az író maga, aki képzeletét, akaratát a meseszövéssel irányította. Mindegyikük a főhős akar lenni, akinek derekassága, erkölcsi fölénye, szellemi vagy testi ereje ellenállhatat-

lan hatással van rája. A főhöst szeretnék utánozni, s szavaikban, tetteikben a közelállók éles szeme valamely olvasmány után sokszor heteken át észreveheti a megcsodált mintakép szavait, tetteit. Ámde ez a külsőség elkophatik: megmarad a lélekben a nemesség, jóság, melynek magva az olvasás alatt elvetődött, s ha az évek folyamán más ellenkező hatás ezt a vetést le nem gázolja, meghozza aratását is.

Ki tarthatná számon, hogy Dickens *Twist Olivér-je* és *Copperfield Dávid-ja* hány nemes elhatározásnak volt már megteremtője, hány ifjúnak adott erőt a rossz társaság, a gonosz példák csábításai ellenében.

Ezekben a serdülő években érdeklődik a tanuló a történelem nagyszerű alakjai és eseményei iránt is. Mi tanárok megfigyelhetjük az órákon, hogy amikor a hazai vagy a világtörténelem nagy alakjai kerülnek szóba, és sikerült megfogni s egységbe vonni a 30—40 különböző lelkialkatú tanuló érdeklődését a nagy ember vagy esemény jelentősége iránt, milyen lélekzetvisszafojtó csend van az osztályban, milyen láng villan a szemekben. Ezek a pillanatok azok, amelyek egyrészt kárpótlást nyújtanak a tanári munkának a nagy világ előtt alig ismert nehézségeiért és fáradalmáiért, másrészt ugyancsak ezek azok a pillanatok, amelyek rávilágítanak a serdülőlélek egy-egy érdeklődési területére.

Kell ennek a léleknek az eszmény, hogy forrhasson, hogy lelkesedhessék. Kell az eszmény, hogy ahhoz mérhesse a maga fiatalos lendületét. Kell az eszmény, hogy ez a lendület ne omoljon még erőtlenül össze, kell az eszmény példának, kell támasznak, mint a futó borostyánnak a fa törzse, hogy magasba törhessen.

A történelem nagy alakjai hevítik, de nem részletezi lelki-világukat. Egy-két jellemvonásuk kielégíti, nagyságuknak legjellemzőbb alkotói. Még nem tud taglalni, részekre bontani, az ok és okozat szoros viszonya is még sejtelmes előtte, de az igazi emberi nagyságot megéri, nagyra tartja és úgyszólván szomjazza e korban.

Kedveli tehát az ilyen könyveket, hőseik sok ideig táplálják képzeletvilágát.

A nagy történelmi események leírásait ugyanilyen rajongással olvassa. Sőt összeméri a maga erőit, becsvágyát az eseményekkel: elábrándozik azon, milyen szerepet szeretett volna játszani a leírt történelmi pillanatokban. Képzeletvilága megalkotja a körülmények legkisebb részletét is, lelkében látja a helyszínrajzot, a bokrokat, patakokat, az utakat, dombokat, az épületeket, s a szereplő személyek szinte személyes ismerősei lesznek. Így válik a történelmi esemény a jól megírt ifjúsági olvasmányok révén a tanuló emlékezetének sokáig megmaradó képévé, tudásának soha el nem mosódó, legfeljebb tudat alatt lappangó elemévé.

A fejlődő gyermeki lélek a természet jelenségeit is újra felfedezi. Keresi az olyan könyveket, amelyekben feltárul előtte a természet nagy világa. De még a regényesség az ő természet-szemléletének fő tényezője. A különlegességek vonzzák. Megcsodálja a leírásokban a növényeket, amelyek nagyságukkal vagy éppen végletes kicsiségükkel, levélzetükkel, virágjukkal eltérnek a megszokottól. Érdeklí őt az exotikus állatok rajza, a zsiráfok, elefántok,

tigrisek, oroszlánok, cethalak, cápák, óriáskigyók vadászata, hazája. A dzsungelék, a délszaki őserdők félelmetes változatossága, a föld-sarkok döbbenetes hó- és jégmezői, az óceánok lenyűgöző végtelensége és a rajtuk végigszárguldó pusztító viharok: mind ösztönzés számára, hogy a természetről szerzett ismereteit a maga körül megszokott természeti jelenségeken túl is gazdagítsa. Ezért a növényvilág, az állatvilág csodáit érdekesen előadó könyvek az ifjúsági könyvtárakból mindíg kézben szoktak lenni.

Éppen így a földrajzért is rajong, ha kalandos történetek, változatos eseményű utazások, hajótöréseken, nehéz küzdelmeken keresztülvergődő expedíciók keretében vetíti elébe az író. Vagyis úgy, ahogy a tanulók korából következő lelkiségnek megfelel. Amelyik ifjúsági író eltalálja a hangot, hatalmas erővel és eredményel viszi előre a tanulóknál a földrajztudomány megszeretését.

Igy nevelte a földrajz, természetrajz, valamint a technika gárdistáivá a mai középosztály egymásra torlódo nemzedékeinek ifjúságát a világhíres francia regényíró, Verne Gyula, aki hajóra, léghajóra, vonatra, tengeralattjáróra ültette a gyermekek képzeletét, s bejárta velük a földteke minden táját. A modern technika vívmányai meghaladhatták Verne Gyula korát, az ifjúság mindamellett — mint ifjúsági könyvtárvezetői megbízásom alatt tapasztaltam — változatlan lelkesedéssel olvassa könyveit.

Csak még egy olvasmánykörre akarok rámutatni. Ez a kör a nagy mindenség, a csillagok világa. A serdülő fiúk képzeletét az ilyen olvasmányok valósággal megigézik, ismereteik látókörét megszire kitolják, gondolkodásukat bevezetik a nagyvonalúságba, a rendszeres vizsgálódásnak és ennek alapján az isteni mindenhatóság áhitatos csodálatának területére. Szeretik, keresik ifjaink az effajta olvasmányokat, hiszen a jól megírt ily tárgyú művek pompásan megfelelnek a serdülő kor lelkivilágának, mely ismeretvágyból és a képzeletnek még eleven erejéből keveredik.

Sajnos, ifjúsági irodalmunk ilyen irányban talán a legszegényebb.

Amikor a fentiekkel az ifjúság olvasmánybeli érdeklődési körére futólag rávilágítottam, mielőtt újabb szempontokra térnék át, segítségül hívok egy hindu mesét.

Egy régi hindu mesében Ammi így szól fiához:

— Hozz nekem ama hatalmas fa gyümölcséből egyet és nyisd fel! Mi van benne?

A fiú így felelt:

— Néhány kis mag.

— Törj fel egy magot és nézd meg, mit látsz benne.

— Semmit, apám.

— Gyermekekem, — mondja erre Ammi — ahol te semmit sem látsz, ott egy hatalmas fa rejlik.¹

E mese tanulsága alkalmazható az ifjúsági olvasmányokra is. Sok szülő az első pillanatokban hajlandó talán azt hinni, hogy gyermekének olvasmányai nem jelentenek semmi egyebet szórako-

¹ John Lubbock (Lord Avebury): Az élet örömei, 38. l. Fordította Dr. Sidó Zoltán. Budapest. Révai kiadás.

zásnál, könnyű, esetleg fölösleges időtöltésnél. Pedig az olvasmányokban is hatalmas fa, hatalmas nevelő vagy romboló erő rejlik.

A helyesen megválasztott ifjúsági olvasmányok nagyszerűen kiegészítik az iskolában szerzett ismereteket, különösen a fejlődés korszakában megvetik alapját a nagyarányú *önképzésnek*, melynek a művelt embernél halálíg kell tartania.

Fejlesztik a tanuló *jellemét* kitűnő példákkal és cselekvésre ösztönző események ismeretével.

Világossá, derültté tehetik az ifjú *kedélyvilágát*. Az érzelmek, nemes indulatok egész skáláját teremthetik meg benne. A *világ-szemlélet* határozottságát, tétovázás nélkülségét, a meggyőződések sziklaszilárd erejét önthetik beléje,

Munkabírásában támaszai az ifjúságnak, mert megadják a kellemes, a frissítő s mégis tanulmányaival egy cél felé haladó változatosságot, mely nélkül hosszú évek rendszeres munkája belefáradás, visszamaradás, sőt letörés veszélye nélkül el sem képzelhető.

Ilyen hatalmas fa, ilyen nevelő érték nő fel a helyesen megválasztott olvasmányokból.

Vizont a helytelenül megválasztott olvasmányok lerombolhatják a fejlődő lélek minden értékét.

Mily szomorú látvány az olyan ifjú, aki titkon rossz olvasmányokban gyönyörködik! Hogy megtompul az érzéke minden iránt, amit az emberek jónak, nemesnek tartanak! Mennyire rabjává lehet veszedelmes szokásoknak, kényszergondolatoknak, bűnöknek!

Némely szülő abban a téves felfogásban van, hogy serdülő gyermekének már megengedhető olyan olvasmány is, melynek kevésbé épületes tartalmát legfeljebb csak felnőtt bírja el. Ezt a téves felfogást rendszerint ezzel mentegeti: „Elvégre a gyermekeket hozzá kell szoktatni az élethez.“

Az ilyen szülőknek nagyon találóan felelt meg Hindenburg, Németország volt elnöke. Egy németországi lapban jelent meg a következő eset. Hindenburg unokáját egyik rokona ugyancsak a fenti megokolással: hozzá kell szoktatni az élethez, olyan színdarabba akarta elvinni, mely csak felnőttek számára íródott.

— Kedves barátom — mondotta Hindenburg, miközben elhárította unokája elvitelét — józan ember nem szokott tifusz- vagy kolerabacillusokkal teltített helyiségbe menni azért, hogy szervezele hozzájuk szokjék.

A kialakult jellem sok mindent elbír, mert az élet dolgait, így az olvasmányokat is a maga jellemének erős fedezékéből nézi, de a fejlődő léleknek, melynek még nemes példákra, támaszra van szüksége, ne adjatok olyan olvasmányt, mely nemcsak nem ad példát a jóra, hanem talán csábít a rosszra, mert azt a lelket megmérgezik.

A fiatalok bíróságán hányszor és hányszor bukkannak rá a bírák a rossz olvasmányokra, mint a serdülő gyermekok botlásának okaira. Ezek a kialakulatlan, még utat kereső ifjak arra a rossz útra tértek, amilyent olvasmányaikban láttak.

A szülőknek nemcsak arra kell vigyázniuk, hogy kimondottan rossz tartalmú könyv ne kerüljön gyermekük kezébe, hanem arra

is, hogy tartalmilag egészben véve jónak mondható könyv se kerüljön idő előtt a kezébe. Vannak könyvek, melyeknek olvasása a teljesen érett korú, ismeretekkel fölfegyverzett felnőtteknek a legnagyobb mértékben ajánlható, de a serdülő ifjaknak mégsem valók. A korukat meghaladó, még jóirányú könyv is kiszáríthatja lelki-világukat, közömbösökké, unottakká, cinikusokká teheti őket.

Pár évvel ezelőtt bizonyos hivatalos hely részéről fölkértek, hogy egy szépirodalmi műről szakvéleményt mondjak, vajjon terjesztése megengedhető-e. A könyv olvasásakor megdöbbenve győződtem meg, hogy megvesztegető stílusban, bohizelgő versés formában mily veszedelmes tartalom lehet. Akik nem szoktak hozzá, hogy az egészet, a lényegét, a mélyet vizsgálják, mennyire megtévesztheti azokat a részleteknek megejtő, itt-ott bűbájos szépsége, a nyelv kedves zeneisége. Az egész mű olyan volt, mint egy ritkaszépségű csodás virág, mely mámorba ejti a szemet, de illata öi.

Mivel sokszor ilyen nehéz eldönteni, hogy egy könyv megfelelő-e a fiatalságnak vagy sem, milyen vezérfonaluk lehet a szülőknek? Hogyan irányítsák a szülők gyermekeik olvasmányait?

Általában véve útmutató lehet már az is, hogy a könyvön melyik kiadóvállalat neve van. Az ifjúsági olvasmányok kiadásával hagyományosan foglalkozó ismert vállalatok könyveit úgyszólván mindig bizalommal vásárolhatja a könyveket nem ismerő szülő is.

Aki egészen pontosan érdeklődik az ifjúsági irodalom iránt, annak ajánlom, szerezze meg *Dr. Horváth Kálmán*nak, az országos ifjúsági irodalmi tanács titkáranak, vagy *Dr. Szondy György*nek, intézetünk tanáranak, az ifjúsági irodalom kitűnő ismerőjének füzetét. Mindkét mű részletesen tájékoztat a megjelent ifjúsági könyvek világában.

De minden szülőnek módjában áll, hogy gyermeke tanáraitól közvetlenül kérjen útmutatást.

A szülőket természetesen az is érdekli, sőt gyermekeik munkájának figyelemmel kísérése szempontjából szükséges is tudniok, mennyi időt szánszhat olvasmányaira a középiskolás tanuló. Mert ha túlságosan elfogja az olvasási láz, ami serdülő korban nem ritka, mérsékelni, ha egyáltalán nem olvasna, buzdítani kell.

E téren való tájékozódás gerincét egyszerű számítás alkothatja.

A középiskolai tanulók általában napi 5 órát töltenek az iskolában a kötelező tanítási órákon. A másnapi órákra készülés, a házi írásbeli feladatok elvégzése 2—4 órát emészt fel a tanuló többségénél. Ez az egyszerű számítás rávilágít arra, hogy a tanuló napi 7—9 órai erős munkával van elfoglalva, vagyis kiderül, — s ezt társadalmi szempontból is eléggé fontosnak tartom — hogy a középiskolai tanulók más hasonló korú ifjakhoz viszonyítva meglehetősen erős, napról-napra rendszeresen ismétlődő munkát végeznek. Ez a munkaidő a minimum, mely alól nincs kibúvó. De nincsenek beszámítva e tájékoztató adatokba az iskolába menés, iskolából jövés, a külön elfoglaltságok, pl. a karének, vívás, zenetanulás, idegen nyelvek gyakorlása, cserkészlet, sport, önképzőkör vagy a család körében végzett munka, amelyre a nevelés szempontjából van szüksége a gyermeknek.

Mindent beleszámítva, egy középiskolai tanuló napi 8—10 órában van lekötve. Ennyi, legnagyobb részét szellemi munka után vagy közben kell a tanulónak időt kerítenie az olvasásra.

A fent vázolt elfoglaltságot alapul véve, az olvasásra számítható idő aligha lehet több a napi egy vagy másfél óránál, ritkább esetben, ha kevesebb a tanulni való, a napi két óránál.

Ha mindezt az elfoglaltsági időt összevetjük azzal a szabállyal, melyet Kant, a neves filozófus állított fel az egészséges felnőttek számára: 8—8 óra munkára, szórakozásra, alvásra, akkor azt látjuk, hogy a középiskolai tanulók elfoglaltságának átlaga meghaladja a 8 órai munkaidőt. S ha tekintetbe vesszük még, hogy a tanulóifjúság a serdülő korban van, amikor a megfeszített szellemi munka a testi fejlődés rovására eshetik, s idegességet, vérszegénységet idézhet elő még rendes táplálkozás és lakásviszonyok esetén is, akkor csak elismeréssel, megértéssel és bizonyos meghatódottsággal gondolhatunk a magyar tanulóifjúság átlagos munkateljesítményére.

Kísérletező pedagógusok megállapították azt is, hogy a tanulók egyórai egységidő alatt mennyit képesek olvasni. Nem tudományos művek olvasását vették alapul, mert azok olvasása aránytalanul több időbe kerül, hanem könnyebb olvasmányokat: utazásokat, életrajzokat, szépirodalmi munkákat, történelmi műveket, stb.

E kísérletek szerint a nagyobb, tankönyvalakú könyvekből közepes tehetségű gyermekek óránként körülbelül egy ívet, vagyis 16 oldalt olvasnak, amikor megszokott módon, tehát sem nem sietve, sem közben nem játszogatva olvasnak. A valamivel kisebb alakú könyvekből, amilyenek a regények szoktak lenni, átlagosan másfél ívet, vagyis 24 oldalt, a kisalakú (aminők pl. az ismert Magyar Könyvtár vagy Olcsó Könyvtár füzetei) könyvekből pedig két ívet, azaz 32 oldalt olvasnak.

Ha egy iskolai évet a tanulók részére negyven teljes héttel számítunk, akkor egy iskolai év alatt a rendszeresen olvasó tanuló a nagyalakú könyvekből 4480, a közepesből 6720, a kisalakúból 8960 oldalt olvashat. Ezt így nehezen tudjuk elképzelni, de ha átszámítjuk kötetekre az oldalszámokat, és egy kötetre 10 ívet, azaz 160 oldalt feltételezünk, akkor az iskolai év alatt átlag 28 nagyalakú 160 oldalas kötetet, illetőleg 42 közepes, vagy 56 kisalakú kötetet olvashat el a tanuló napi egy-egy órai rendszeres olvasással.

Ezt a számítást, melyet a háború előtti nemzedék egyik ismeretebb pedagógusának könyvében találtam,² III—IV—V. osztályú gimnáziumi tanulókkal kipróbáltam. Az én kísérleteim átlagban kb. 40—50 százalékkal kedvezőbb eredményt mutatnak.

Akármelyik kísérleti eredményt fogadjuk is el, napi egyórai olvasással tehát a kötelező házi olvasmányokon kívül más olvasmányokra is marad még ideje a tanulónak.

Vizsgálódásaimban a tanulók átlagának munkáját tartottam szemem előtt, nem tekinthettem egyéni munkabíráásra vagy munka-beosztásra. A fenti, egy órára redukált napi olvasási idő, bár merevnek tűnhetik fel, mégis bizonyára elég jó útmutatóul szolgálhat a szülőknek gyermekük olvasmányainak figyelemmel kísérésére. Mert

² Sztinyai Elek: Ész és szív. 182. l. Budapest, 1900. Franklin Társulat.

ez a számítási alapunk megadja a módot a közvetett irányításra annak a szülőnek is, aki nem rendelkezik behatóbb érdeklődésre elegendő idővel, vagy pedig megfelelő irodalmi képzettséggel. Ha a tanuló közepes eredményt mutat fel tanulmányaiában, sőt inkább a gyengébb fok felé hajlik, és napi egy óránál többet tölt tanuláson kívül az olvasmánnyal, s ez huzamosabb időn át figyelhető meg nála, legjobb lesz, ha az óvatos szülő az olvasmányok címét leírja és a fogadó órán az illetékes tanárt megkérdezi ez olvasmányok szükségéről vagy célszerűségéről. Ugyanígy ajánlatos eljárni az erős közepes tanulónál, ha napi másfél óránál több időt tölt tartósabban olvasmányainál. A jó tanuló se olvasson egy nap két óránál többet, mert a munkaerővel való okos takarékosághoz, annak célszerű felhasználásához már jókor hozzá kell szoktatni az ifjút.

A tanulók olvasmányaival kapcsolatban többféle kérdést igyekeztem megvilágítani. A szülőket e helyről is kérem az elmondottak figyelembevételére, hozzáadva a maguk tapasztalatait. Mert a tanulók olvasmányai a családi otthonban történnek, s így a szülőknél, a tanulók hozzátartozóinak sokszor közvetlenebb tapasztalatuk lehet, mint a tanároknak. Ennek alapján gyermekük egyénisége szerint használhatják fel az előadottakat, melyeket a fentiekben természetesen az átlag szempontjából állítottam össze.

Mindenesetre a kérdés jelentőségben nagyobb, mint ahogy a napi fáradalmakban kimerített, gondoktól zaklatott némely szülő eleinte gondolná. Nagyon sok gyermek a jövőjét alapozza meg olvasmányaival, s az élet válságos körülményei között sokszor döntő hatással van elhatározásaira az olvasmányaiból leszűrt világszemlélet.

Michelet francia történettudós „Ma jeunesse“ c. visszaemlékezéseiben van egy érdekes adat. Michelet ifjúsága, mint a mi gyermekeinké is, zűrzavaros viszonyok, a napoleoni háborúk sanyarúságai között telt el, és életének az az epizódja, melyet művéből idézek, 15—16 éves korában történt, tehát ugyanolyan korban, mint részben a mi serdülő ifjaink vannak.

„Emlékszem — mondja Michelet — ebben az elkövetkezett szerencsétlenségben, a jelen nélkülözései, a jövőtől való félelem, a közeledő ellenség (1814.) és a magam ellenségei közt, akik minden nap gúnyt űztek belőlem, egy napon, csütörtök reggel, összeszedtem magam: semmi tűz nem volt a kályhában (hó fődött mindent), azt sem tudhattam, meglesz-e a mai kenyér; úgy látszott, hogy számomra itt a vég. Sztoikus érzelem fogott el, a hidegtől elgémbedett kezemmel tölgyfaasztalomra ütöttem, s az ifjúság és a jövő éltető öröme szállt meg . . . Kitől nyertem ezt a férfias felbuzdulást? Azoktól, akikkel minden napot együtt töltöttem, kedves íróimtól. Napról-napra jobban kíváncsoztam ebbe a fényes társaságba.“³

Ez az ifjú, aki fázott, didergett és mindennapi kenyerét sem tartotta biztosnak 16 éves korában, azzal az erős elhatározással, melyet saját vallomása szerint kedvelt könyveiből szívott magába, minden akadályt legázolt, és hét év múltán, 23 éves korában már

³ „Ma jeunesse“. 99. l. Idézve Payot: „Az akarat nevelése“ c. műve II. köt. 214. l. Ford, Weszely Ödön. Budapest. 3 kiad. Franklin-Társulat 1921.

egy francia főiskola tanári székében látjuk őt, elindulóban egy magasan ívelő pálya felé.

És hány embert kalauzoltak láthatatlanul az élet útjain egykori olvásmányai. Hány és hány embert vigasztalt meg imakönyve, mennyit erősített meg a Biblia, hány ember emlékezik vissza egy-egy költeményre, mint élete legharmonikusabb élményére, és hány ember cirógatja végig szemeivel naponta könyvespolcán kedves könyveit, melyeket otthona legféltettebb kincseinek tart.

És méltán.

Az emberek nagy tömegekben szoktak tolongani, ha alkalom nyílik, hogy valamely híres embert meglássanak: könyvtárunkban ott lehet a híres emberek sora. Mily emlékezetesnek tartják, sőt családi hagyományként marad apáról fiúra, hogyha valaki egy híres emberrel beszélhetett egyszer az életben: a könyveken keresztül a legnagyobb szellemekkel társaloghatunk bármikor, a nappal vagy éjszaka, bármely órájában. Amikor éppen *mi* érünk rá, amikor *nekünk* van kedvünk, a világhíres könyvek írói mindig készséggel hajlanak le hozzánk.

Ezért a jó könyv felbecsülhetetlen, biztos támasza az ifjúságnak, legmeghittebb jóbarátja a felnőtteknek.

Vitéz Fehérváry Dezső.

I.

ISKOLÁNK LÉTREJÖTTE ÉS BŐVÜLÉSE.

A Debreceni M. Kir. Középiskolai Tanárképzőintézet elnök-ségének, *Dr. Pap Károly* egyetemi ny. r. tanár, elnök, *Dr. Szabó Dezső* egyetemi ny. r. tanár, elnökhelyettes urak és az Igazgatótanács kezdeményezésére, már évek óta folytatott előkészítő munkájának eredményeképpen, *Dr. Szily Kálmán* vallás- és közoktatásügyi államtitkár úr nagyhorderejű elgondolása alapján, valamint *Dr. Kőrösy László* vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos úr jóakarató támogatásával alakult meg 1936 nyarán iskolánk, amelynek felállítását ezen előkészületek alapján *Dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1936. szeptember 10-én kelt 36.565/1936. V. 1. ü. o. számú leíratával rendelte el. Az iskola I. és V. osztállyal indult, éspedig az I. az új középiskolai törvény alapján, mint gimnáziumi osztály, az V. mint reál-gimnáziumi, amelyben a második modern nyelv a francia.

Az iskola céljaira a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium a Simonyi-út 12. sz. alatt lévő Stégmüller-villát vette bérbe, s alakíttatta át *Paczó Márton* műszaki tanácsos úr tervei alapján.

Az első iskolai évet az 1936. szeptember hó 22-én tartott évnyitó ünnepséggel kezdtük meg.

Mint hogy a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr 34.372/1937. V. 1. sz. és 35.695/1937. V. 1. sz. rendeletével 1937. július hó 23-án, illetve 1937. szeptember hó 14-én új I. és V. osztály nyitására adott engedélyt, a jelen 1937—38. tanévben négy osztályunk volt már: I., II., V. és VI.

ISKOLÁNK AZ 1937—38. ISKOLAI ÉVBEN.

1. **Változás a felügyeleti hatóságban.** *Dr. Tasnádi Nagy András* államtitkár urat a Kormányzó úr őfőméltósága saját kérelmére államtitkári állásától felmentette, s helyette *Dr. Zsindely Ferenc* kincstári főtanácsos, országgyűlési képviselő urat nevezte ki államtitkárrá. — Hálás köszönettel búcsúozunk *Dr. Kőrösy László* miniszteri tanácsos úrtól, az V. ügyosztálytól való megválása alkalmából, aki iskolánkat a megnyitó ünnepségen való részvétellel, s azóta két ízben tett látogatásával is kitüntette, egyszersmind tisztelettel köszöntjük *Dr. K. Kovács Gyula* miniszteri tanácsos urat, mint a középiskolai ügyosztály új főnökét.

2. **A tanári testület személyi ügyei.** A nagyméltóságú VKM. 1937. június hó 22-én kelt 33.752/1937. V. 1. sz. rendeletével *Dr. Madai Pál*, c. gimn. igazgatót, *Dr. Szondy György* és *vitéz Fehérváry Dezső* áll. gimn. rendes tanárokat gyakorló gimnáziumi tanárokká nevezte ki 1937. július 1-i hatállyal, majd pedig a következőket helyezte át az intézethez tanárokkul: 1937. szeptember hó 10-én kelt 35.132/1937. V. 1. sz. rendeletével *Barra György* debreceni áll. Fazekas Mihály gimn. rendes tanárt, 1937. október hó 4-én kelt 36.614/1937. V. 1. sz. rendeletével *Dr. Éber János* budapesti áll. Kemény Zsigmond gimn. rendes tanárt, 1937. december hó 28-án kelt 38.171/1937. V. 1. sz. rendeletével *Kovács Máté* debreceni áll. Fazekas Mihály gimn. rendes tanárt és 1938. január hó 25-én kelt 32.460/1938. V. 1. sz. rendeletével *Bars László* kisvárdai állami Bessenyei György gimn. rendes tanárt. — Oraadókul alkalmazta a nagyméltóságú VKM. az I. félévre *Balczer György* debreceni áll. Fazekas Mihály gimn. rendes tanár, tanulmányi felügyelőt a rajz-órák, egész évre *Horváth Károly* református leánygimn. rendes tanár, tanulmányi felügyelőt az énekórák, *Rábold Gusztáv* ny. leánygimn. tanárt a gyorsírás-órák és *Somorjay László* református tanítóképzőintézeti tanárt a testnevelési órák ellátására. — Külön kell köszönetet mondanunk e helyen is *Balczer György* áll. Fazekas Mihály gimn. r. tanár úrnak, aki intézetünk megindulásától kezdve másfél éven keresztül nagy elfoglaltsága mellett is készséggel volt segítségünkre, s buzgón támogatott bennünket munkánkban. — A róm. kat. hittant *Hutai Ferenc* róm. kat. hittanár, szentszéki bíró, a gör. kat. hittant *Orosz Ágoston* gör. kat. hitoktató, a református hittant *Dr. Módis László* ref. hitoktató, az evangélikus hittant az I. félévben *Pass László* ev. esperes, a II. félévben *Böjtös Sándor* ev. segédlelkész tanította. — Ugyancsak köszönet illeti meg *Pass László* ev. esperes urat, aki egy és fél évig foglalkozott ev. vallású tanulóink lelki gondozásával, s csak akkor vált meg tőlünk, amikor esperessé történt megválasztása folytán megszorodott munkája készítette erre. — A ref. és ev. vallásórák a délelőtti tanrend keretében voltak elhelyezhetők, a róm. kat. hittanórákat azonban a hittanár úr nagy elfoglaltsága miatt 2 órára összevonva délutánra

kellett tenni, de ezek is az iskolában tartattak, míg I gör. kat. vallású tanulónk a Fazekas Mihály gimnáziumban tartott délutáni gör. kat. hittanórán vett részt. — A tanári testület tagjai a nagyméltóságú VKM. rendeletére a következő megbízásokat teljesítették: *Dr. Jausz Béla*, mb. igazgató, kormányképviselő volt a nyíregyházi ev. Kossuth-gimnáziumban tartott javító és teljes érettségi vizsgálatokon 1937. szeptember hó 9-én és 10-én, valamint az ugyanott 1937. december hó 8-án tartott javító érettségi vizsgálatokon; *Dr. Madai Pál* elnök volt a szolnoki áll. Versegly Ferenc gimnázium érettségi vizsgálatain 1938. június hó 1—4-éig; *Dr. Szondy György* kormányképviselő volt a kisújszállási ref. Horthy gimnázium érettségi vizsgálatain 1938. június hó 20—23-áig. *Bars László* mint tanulmányi felügyelő a rajztanítás megfigyelése céljából a debreceni ref. fiú- és leánygimnáziumot s a r. k. leánygimnáziumot látogatta meg.

3. **Altiszt kinevezése.** A nm. VKM. 35.045/1937. V. 1. sz. rendeletével Fodor István székesfehérvári lakost ideiglenes minőségű II. o. altisztté nevezte ki, és szolgálattételre intézetünkhöz osztotta be. Nevezett 1937. október hó 16-án tett esküt és foglalta el állását.

4. **Tanárok tanulmányi útjai.** *Dr. Szabó Dezső* egyetemi ny. r. tanár úr, a Tanárképzőintézet elnökhelyettesének intenciója, s azon szívélyes fogadtatás alapján, amelyben *Dr. Staud János* tanügyi főtanácsos úr, a budapesti m. kir. Középiskolai Tanárképzőintézet Gyakorló Gimnáziumának igazgatója és a nevezett iskola egész tanári kara intézetünk mb. igazgatóját és egyik tanárát a múlt évben tanulmányútjukon fogadta, intézetünknek három újonnan beosztott tanára utazott fel Budapestre, hogy a nagymúltú „minta-gimnázium” munkarendjét, s az ott működő kitűnő tanárok módszerét tanulmányozza. *Barra György* 1937. november hó 22-én és 23-án, *Dr. Éber János* 1937. december hó 20—22-éig és *Kovács Máté* 1938. március 21—23-áig látogattak ott, s tanulmányozták a mennyiségtani, fizikai, magyar, latin és francia nyelvi oktatást, valamint a gyakorlótanárok képzését. Fogadja az intézet igen tisztelt igazgatója és tanári kara iskolánk őszinte köszönetét a nyújtott tanulságokért és azért a lekötelező figyelemért, amelyben tanárainkat ottléttük alkalmával részesítették. — *Dr. Madai Pál* c. igazgató és *Kovács Máté* tanáraink látogatást tettek ezen kívül Budapest székesfőváros Irányító Polgári Iskolájában is, ahol az intézet érdemes igazgatója, *Loschdorfer János* és a tanárok szíves udvariassággal fogadták őket és mutatták be a jönevű iskola munkarendjét. Illesse őket köszönet. — *Dr. Szondy György* a nagyméltóságú VKM. 33.053/1937. V. 1. sz. rendelete alapján mint ösztöndíjas vett részt a budapesti m. kir. Középiskolai Tanárképzőintézet által megtartott ásványtani és biológiai továbbképző tanfolyamon 1937. június hó 21-étől július hó 10-éig.

5. **A gyakorló tanárjelöltek képzése; módszeres értekezletek.**
A) A Debreceni M. Kir. Középiskolai Tanárképzőintézet Elnöksége 741/1936—37. Tki. sz. alatt az I. félévre 24 tanárjelöltet osztott be iskolánkhöz, és pedig 18 jelöltet kedvezményes félévi, 6 jelöltet egész évi gyakorlatra úgy, hogy azzal a 3 taggal együtt, akik már a múlt iskolai év második felében kezdték meg egész éves gyakorlatukat, az I. félévben

27 tanárjelölt gyakorolt iskolánkban. Beosztott ezen felül még 8 alapvizsgás tanárjelölt is, de ezek közül 6 csak a II. félévben végezte gyakorlatát, 2 pedig teljesen elmaradt. A II. félévre az említett 6 tanárjelöltön kívül 4 új tag kapott beosztást intézetünkhöz a Tanárképzőintézet Elnökségének 337/1937—38. Tki. sz. végzése alapján. Az I. félév végén a 27 tanárjelölt közül 2 tagnak egész éves gyakorlata és 18 tag kedvezményes féléves gyakorlata telt le, 1 újlagos gyakorlatra osztott be, így a II. félévben a megmaradt 7 taggal együtt 17 volt a gyakorló tanárjelöltek száma. A második félévre újonnan beosztott 10 jelölt közül 1 egész éves, 9 pedig kedvezményes, féléves gyakorlatra nyert beosztást. Az egész iskolai év folyamán összesen 37 gyakorló tanárjelölt volt intézetünkhöz beosztva és végezte törvény-előírta tanítási gyakorlatát. A gyakorló tanárjelöltek egyéb adatai az V. fejezetben találhatók meg.

Köztisztviselői ösztöndíja 7 gyakorló tanárjelöltnek volt, és pedig egész évre egynek 200, egynek 150 pengő összegben, félévre egynek 100, kettőnek 75, kettőnek 50 pengő összegben. Gyakorló tanárjelölti ösztöndíjban (75 P) 8 jelölt részesült.

A gyakorló tanárjelöltek képzése minden tekintetben a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr 1933. évi 17.104/IV. sz. rendeletével kiadott szabályzat és utasítás előírása szerint történt. Ennek értelmében a beosztásukat követő 2 héten keresztül naponként 3 órát látogattak, éspedig első sorban saját szakjuk óráin. E két hét leteltével történt meg végleges beosztásuk vezető tanáraik mellé, akikkel óra előtt és után alaposan megtárgyalták a végzendő anyagot és a követendő módszert, majd a kivitelt. Ezek a megbeszélések alkotják tulajdonképpen a tanítási gyakorlatra való előkészületet. — Míg az 1936—37. iskolai esztendőben a két osztály nyújtotta korlátolt lehetőségek mellett sokszor nehézségekbe ütközött, hogy mindegyik jelölt hospitálhasson az alsó és felső osztályokban, addig e mostani tanévben a négy osztály nagyobb mozgási szabadságot biztosított a jelöltek beosztása tekintetében. Mind amellet felhívtuk valamennyi jelölt figyelmét arra, hogy ne csak a beosztott órákon hospitáljon, hanem egész gyakorlati ideje alatt minél gyakrabban keresse fel a többi vezető tanár óráit is. Az egységes iskolai szellem és a komoly tanári munka lényeges feltétele t. i., hogy már kezdő korában megismerkedjék a tanár más tárgyak alkéltüzéseivel, anyagával, módszerével — ha csak főbb vonásaiban is — és megszerezze a körültekintő, szakfanatizmustól mentes együttes munkálkodás iránt való érzéket. Írásbeli óratervekkel készültek a jelöltek azokra az órákra, amely tárgyból tanítani óhajtottak. Ezek a tanítási gyakorlatok 4—5 hétig tartottak abból a tárgyból, amelyikből a jelölt próbatanításra bocsáttatott, s ez idén már meg tudtuk valósítani azt, hogy másik szaktárgyból is legalább 2 órát tanított minden jelölt. — A 4—5 hetes tanítási gyakorlat utolsó napján próbatanítást tartottak a jelöltek az igazgató jelenlétében, s e próbatanításokon igen gyakran üdvözölhattük egyetemünk bölcsészeti karának professzorait. A próbatanítást megbeszélés követte, amelyen egy hivatalos és előre kijelölt bíráló, a vezetőtanár, a jelenlévő szakprofesszor és az igazgató

gató fejtették ki véleményüket. Novembertől kezdve bemutató tanításokat is tartottunk, és pedig átlag kéthetenként szerdán délelőtt. Céljuk a már fent említett egységes tanári munka és egységes intézeti szellem kialakítása volt, ép ezért ezeken az egész tanári testület és az összes gyakorló tanárjelöltek részt vettek. Példaadás kedvéért a vezetőtanárok is tartottak bemutató órákat: *vitéz Fehérváry Dezső* 1937. november hó 18-án a VI. osztályban latin nyelvből és *Barra György* 1938. február hó 24-én az I. osztályban mennyiségtanból. — A jelöltek közül nyolcan tartottak bemutató tanítást, és pedig a magyar nyelvből az I. osztályban 1938. január hó 12-én *Giday Endre* és 1938. március hó 12-én *Dr. Otrokocsi Nagy Gábor*, a latin nyelvből a VI. osztályban 1938. március hó 30-án *Palumby Gyula*, a német nyelvből a VI. osztályban 1937. december hó 7-én *Kecskés István*, a francia nyelvből az V. osztályban 1938. április hó 27-én *Bollobás Béla*, a történelemből az V. osztályban 1937. december hó 15-én *Gyáni Imre*, a természetrajzból a VI. osztályban 1938. március hó 9-én *Balogh Kálmán* és a mennyiségtanból a VI. osztályban 1937. december hó 1-én *Ördögh László*.

Ezekkel a szerdai bemutató tanításokkal kapcsolatban pénteken délutánonként módszeres értekezleteket tartottunk, amelyek egyrészt az elhangzott tanítás vétetett bírálat alá, másrészt az illető szaktárgy általános módszertani elvei, sőt továbbmenően a felvetődött pedagógiai problémák is megbeszélés tárgyát képezték. E módszeres értekezletek lefolyása a következő volt: a tanítást végzett jelölt önbírálat alakjában beszámolt azokról a pedagógiai és didaktikai elvekről, amelyek munkájában vezették, órája céljáról és a kivitel sikeréről. Egy előre kijelölt bíráló taglalta azután az elvégzett munkát, de legtöbbször arra is felhasználta az alkalmat, hogy a szakdidaktika egy-egy aktuális kérdését fejtegesse. Ilyen bírálók voltak: *Bakó Elemér*, *Kádár Tihamér*, *K. Nagy István*, *Dr. Otrokocsi Nagy Gábor*, *Nagy János*, *Palumby Gyula*, *Sáska Sándor*, *Bábonyi Tóth István*. Természetesen a jelöltek minden egyéb értekeztelünkön is részt vettek; a tanári testület a belső és személyes természetű ügyeket a rendes értekezletek után folytatólagosan tartott zárt üléseken tárgyalta meg. Az év folyamán 25 tanárkari gyűlést, közülök 17 teljes ülést tartottunk. — Ez elméleti képzésen kívül súlyt helyeztünk még arra, hogy jelöltjeink praktikusán is bekapcsolódjanak az iskola életébe, és megismerjék az iskolai munka minden vonatkozását. Épe ezért rendszeresen végeztek inspekción az igazgatói irodában, résztvettek az óráközi felügyeletben, istentiszteletre jártak a tanulókkal, kirándulásainkon részt vettek, segédkeztek a szertárakban, könyvtárakban és az értekezletek jegyzőkönyveit vezették. Jegyzők voltak: *Bacsó Benő*, *Bakó Elemér*, *Balázs Ferenc*, *Ballai József*, *Balogh Kálmán*, *Balogh László*, *Bollobás Béla*, *Bordács Imre*, *Bruckner Lajos*, *Giday Endre*, *Haraszi Sándor*, *Kádár Gyula*, *Kádár Tihamér*, *Kornya Lajos*, *Síró András*, *Szilágyi Béla*. Az irodai munkában külön is segédkeztek: *Kecskés István*, *Kéry Menyhért*, *K. Nagy István* és *Pető József*. *Kéry Menyhért* ezen kívül az I. félévben egy vezető tanár állandó jelenlétében a szépírást tanította a II. osztályban.

A gyakorló tanárjelölteknek természetesen rendelkezésükre állottak a folyóiratok és a tanári könyvtár.

Itt említjük meg, hogy *Bars László*, intézetünk új rajztanára 2 óras előadásban ismertette a táblai munka technikáját a gyakorló tanárjelöltek előtt. A jövőben ezt a munkát rendszeresíteni és bővíteni fogjuk, mivel a tapasztalat szerint nagy szükség van arra, hogy a kezdő tanár a tábla kihasználásának lehetőségeit útmutatás alapján és helyesen sajátítsa el.

B) A bemutató tanítások nyújtotta methodikai anyag kiegészítésére és egységbe foglalása céljából a velük kapcsolatos megbeszéléseken kívül is tartottunk módszeres értekezleteket. *Dr. Mitrovics Gyula* egyetemi ny. r. tanár úr, a pedagógia professzora, ez évben is kétszer volt szíves a tanári kar és a gyakorló tanárjelöltek előtt előadást tartani; 1937. október hó 29-én „Esztétikai szempontok a nevelésben és oktatásban”, 1938. február hó 19-én pedig „Az érzelmi nevelés” címmel értekezett, s adott értékes irányelveket az iskola egységes oktató-nevelői methodusának kialakítására. Fogadja ez úton is intézetünk hálás köszönetét. — A bemutató tanításokkal kapcsolatban igazgató a német nyelvi oktatás néhány szempontjáról szólott, *Barra György* a mennyiségannak a középiskola alsó tagozatában való tanításának főbb kérdéseiről, *Dr. Eber János* az alsó fokú magyar nyelvi oktatás nevelő szempontjairól, s egy más alkalommal „A kezdő tanár a diákok között” címmel, *vitész Fehérváry Dezső* a latin nyelv tanításának jelentőségéről, máskor a felső osztályos latin nyelvi oktatás legfontosabb problémáiról, *Kovács Máté* a francia nyelv tanításának methodikájáról, *Dr. Madai Pál* a történelem- és *Dr. Szondy György* a természetrajz-tanítás módszertanának jelentősebb szempontjairól értekezett. — A módszeres értekezletekkel kapcsolatban nem felesleges annak megemlítése sem, hogy igazgató minden egyes próbatanítási megbeszélésen és minden módszeres értekezleten a részletkérdések alapos tisztázása után összefoglaló értékeléseiben vagy hozzászólásaiban arra törekedett, hogy a felvetődött komplexumok magasabb szempontokból is megvilágíttassanak, és a neveléstudomány átfogó rendszerébe beleillesztessenek.

6. Hivatalos látogatások, vendégeink. 1938. május hó 5-én magas látogatásával tisztelte meg intézetünket *Dr. Szily Kálmán* vkm. államtitkár úr, aki kitüntető tanújelét adván ezzel is jóakarátú és mindig segítő támogatásának, behatóan és részletesen érdeklődött az iskola munkája iránt, egyszersmind a jövő év fejlődési lehetőségeit tanulmányozta, és erre vonatkozólag intézkedett. — Kíséretében volt a *Tanárképzőintézet elnökségén* kívül *Dr. Csikesz Sándor* egyetemi ny. r. tanár, a Tisza István-Tudományegyetem e. i. Rectora. — *Dr. Kőrösy László* min. tanácsos úr, még mint az V. ügyosztály főnöke 1937. november hó 9-én látogatta meg iskolánkat, szíves érdeklődést tanúsítván ügyeink iránt, és 4 órán látogatott is. Kíséretében volt *vitész Dr. Bessenyei Lajos* tanker. kir. főigazgató úr. — Állandó figyelemmel kísérték munkánkat, bölcs és körültekintő tanácsaikkal a legintenzívebben támogattak gyakori látogatásaik alkalmával *Dr. Pap Károly* egyetemi ny. r. tanár úr, a Tanárképzőintézet elnöke és *Dr. Szabó Dezső* egyetemi ny. r. tanár úr, a Tanárképzőintézet elnökhelyettese. Ugyancsak külön kell megemlékeznünk *Dr. Mitrovics Gyula* egyetemi ny. r. tanár úr, a pedagógia professzorának meg-

tisztelő látogatásairól, aki ezen kívül is támogatta iskolánk munkáját két módszeres értekezleten tartott előadásával, amelyekről Értesítőnk előző pontjában már beszámoltunk. — A fentiekén kívül az igazgatótanács tagjai és az egyetem bölcsészeti karának professzorai közül bemutató és próbatanításokon gyakran voltak jelen: *Dr. Csüry Bálint, Dr. Darkó Jenő, Dr. Berei Soó Rezső, Dr. Dávid Lajos, Dr. Hankiss János, Dr. Hankó Béla, Dr. Huss Richard, Dr. Milleker Rezső* egyetemi nyilvános rendes tanár urak. Helybeli és környékbeli kartársaink is gyakran keresték fel iskolánkat és érdeklődtek az iskolánkban folyó munka iránt. Meglátogattak bennünket Debrecenből *Dr. Fux Antal* és *Péterffy László* igazgató urak, *Kovács Margit, Kiss Aranka, Dr. Papné Dr. Ormós Erzsébet, Fazakas Katalin* tanárnő úrhölgyek, *Mlle Champailler* francia lektor úrhölgy, *Dr. Faragó Tibor, Dr. Fejes Andor, Dr. Héger Flóris, Dr. Juhász Géza, Kiss István, Dr. Magyar Zoltán, Nádasdy József, Szathmáry Ákos, Dr. Tóth Lajos* tanár urak, Kisújszállásról *Juhász Imre*, Hajdúböszörményből *Dr. Sarkadi Nagy János*, Karcagról *Dr. Vályi Armand*, Nagykállóból *Szepesváry Béla* tanár urak. — Gyakran üdvözölhettük az igen tisztelt szülőket is ünnepélyeinken, szülői értekezleteinken és az évvégi összefoglalásokon. — A nagyméltóságú VKM. 37.635/1937. V. 1. sz. rendelete alapján *Sáska László* min. számvevőségi tanácsos úr 1938. január hó 17—19. napjain váratlanul pénz- és vagyonvizsgálatot tartott.

7. **Az 1937—38. iskolai év tanulmányi tekintetben.** A beírásokat 1937. június hó 16-án és 17-én, a pótbeírásokat szeptember hó 1-én és 2-án végeztük el, s a tanévet tulajdonképen az augusztus hó 31-én tartott évnnyitó tanári értekezlettel kezdtük meg. A tanítás azonban mégsem vehette kezdetét az előirt szeptember 3-i napon, mivel a 2 új osztályterem építése egy építőipari sztrájk miatt csak szeptember hó végére fejeződött be. Így a munkát csak szeptember hó 30-án kezdhettük meg. E napon reggel 8 órakor a róm. kat. vallású tanulók tanári vezetéssel a Szent László Kollégiumba vonultak, ahol *Hutai Ferenc* szentszéki bíró tartott Veni Sanctet, a ref. és ág. h. ev. vallású tanulók pedig ugyancsak tanári vezetéssel a Nagytemplomba mentek, ahol *Dr. Módis László* tartott évnnyitó istentiszteletet. Az istentiszteleten részt vett *Dr. Pap Károly* egyetemi ny. r. tanár úr is, a Tanárképzőintézet elnöke. (Az ev. vallású tanulók előző vasárnap saját templomukban is voltak.) Majd a nemzeti zászló előtt való tisztelgés, az iskolai rend és fegyelmi szabályok ismertetése után kezdetét vette a tanítás, amely az előirt szünetek megtartásával zavartalanul folyt az év végéig. — 1937. december hó 16-án egy tanuló tett különbözeti vizsgálatot az V. osztály francia nyelvi, egy az V. osztály francia nyelvi anyagából és rajzból, három pedig a reáliskola és reálgimnázium különbözeti tárgyaiból. A következő napon ugyanezek közül 2 tanuló a VI. osztály, 3 tanuló pedig az V. osztály addig végzett anyagából tett felvételi vizsgálatot. — Az utolsó tanítási nap a nm. VKM. 1937. március hó 10-én kelt 1896/1937. eln. sz. rendelete alapján június 7-e volt. Június 8-án, 9-én és 10-én tartottuk meg az évvégi összefoglalásokat, június 15-én pedig az évvzárót. E napon a tanulók istentiszteletre mentek, és pedig a római katolikus tanulók a Szt. László Kollégiumba, ahol *Hutai Ferenc* szentszéki bíró mondott *Te Deum*-ot,

a református és evangélikus tanulóknak pedig *Dr. Módis László* református hitoktató tartott istentiszteletet a Kistemplomban. Utána 10 óraker volt az évváró ünnepély, amelynek műsorát a Nemzeti Hiszekegy, igazgató évváró beszéde és a Himnusz alkotta.

8. **A tanulók száma.** Beiratkozott a júniusi rendes és szeptemberi pólbeírások alkalmával az I. osztályba 30, a II. osztályba 25, az V. osztályba 15, a IV. osztályba 18, összesen 88 tanuló. Évközben beiratkozott a II. osztályba 1, az V. osztályba 3 és a VI. osztályba 2 tanuló. Az összes beiratkozott tanulók száma 94. — Kimaradt évközben az I. osztályból 1, a II. osztályból 2, az V. osztályból 3, a VI. osztályból 1 tanuló.

9. **Valláserkölcsi nevelés.** Az 1935: VI. törvénycikk végrehajtási utasítása hangsúlyozza, hogy a valláserkölcsi nevelésnek egészen át kell hatnia az iskolai életet. A tanári testület valamennyi tagja nemcsak az utasítások rendelkezésére, de egyéni meggyőződése szerint is minden alkalmat megragadott arra, hogy a valláserkölcsi érzést a tanulóknban fejlessze. A tanári kar a keresztyén vallásfelekezethez való tartozás tekintetében vegyes összetételű, éppenúgy, mint növendékeink is. De ahogy a tanárok körében — bár mindegyikük öntudatosan éli a maga vallási életét — a felekezeti harmónia tökéletes, ugyanez a tapasztalatunk növendékeinknél is: felekezeti béke, megértés és szeretet uralkodik közöttük. Ezért örömmel állapítjuk meg, hogy tanulóink valláserkölcsi érzése és magaviselete ez iskolai év folyamán is kedvező színben mutatkozott meg, és ez megadja annak a reményét, hogy a következő tanulónemzedékek is a mostani gárdához hasonulnak. — Az iskolai vallásoktatás eredménye öröndetes. — A tanévet mindhárom vallású tanuló istentisztelettel kezdték meg, ugyanígy fejezték be. Évközben vásár- és ünnepnapokon a római katolikus tanuló kis létszámuk miatt a felsőkereskedelmi fiúiskola római katolikus tanulóival együttesen vonultak a plébánia-templomba szentmise-hallgatásra. Intézetünk részéről a felügyeletet részben tanárok, részben gyakorló tanárjelöltek gyakorolták. — A reformátusok az istentiszteletekre ugyancsak tanári és gyakorló tanárjelölti felügyelettel jártak. A reformáció emlékűnnepét is megülték. — Az evangélikus tanulók hittanárunk felügyeletével az ev. templomba jártak istentiszteletre. — Március hó 23—24. napjain a római katolikus tanuló számára lelkigyakorlatok, a református tanuló számára csendes napok tartattak. A róm. katolikus tanuló az év folyamán többször járultak közösen a gyónás és áldozás szentségéhez, a reformátusok pedig urvacsorát vettek. — Az eucharisztikus kongresszuson 6 róm. katolikus vallású VI. osztályos tanuló vett részt. — Megjegyezzük még, hogy a református hitoktatást a felettes egyházi hatóság megbízásából április hó 8-án *Dr. Soós Béla*, a Református Vallásoktató Bizottság elnöke, május 17-én *Dr. Hajdu Gyula* egyházmegyei tanácsbíró figyelte meg. Ugyancsak a református tanuló évvégi hittani összefoglalásán *Dr. Soós Béla* lelkész, egyetemi magántanár és *Balogh Béla* egyházrészi tanácsos elnökölt. Az evangélikus vallású tanuló hittani összefoglalásán az igazgató volt jelen.

10. Hazafias nevelés, iskolai ünnepélyek és megemlékezések. A magyar középiskolának mindig erős oldala volt a hazafias nevelés. A törvény is a valláserkölcsi alapon álló nemzeti érzésű magyar ifjúság kitermelését tűzte célul. A mi fiatal iskolánk előtt a törvény intencióin kívül a magyar középiskola régi tisztes hagyományai lebegtek, amikor a hazafias gondolatot nem mereven, nem kényszerítésként, hanem önként értődőleg ápolta, és éltető légkörre tette. Nemcsak a hazafias ünnepek adtak alkalmat az ifjúság hazafias érzésének növelésére, hanem minden tantárgy tanításában ott volt a hazafias szellem, legtöbbször névtelenül, megnevezellenül, de a lényeghez kapcsolódottan. A magyar olvasmányok, a történelem, a földrajz, de a természetrajz, mennyiségtan, rajz, testnevelés, vagy más tárgy tanításában is ott lengett a hazafias gondolat retorikai frázis nélkül, a tények célszerű csoportosításával, vagy a belőlük vonható következtetésekkel hatva az ifjúság fogékony lelkére. — Iskolai ünnepélyeinket legtöbbször szűk körben tartottuk meg, mintegy csak zárt házi ünnepélyekként. Tanulóink kis létszáma s az ebből folyó kevés kiválógatási lehetőség nem engedte meg, hogy nagyobb szabású nyilvános ünnepélyeket rendezzünk.

A megemlékezések és ünnepélyek a következők voltak:

Évnyitó ünnepélyünk szeptember 30-án volt. A megnyitó után az ifjúság díszmenetben elvonult a nemzeti zászló előtt, első tevékenységével is a nemzeti törekvések szimbólumának hódolva.

Október 6-án az ifjúság osztályünnepélyekkel áldozott az aradi 13 vértanú és minden magyar vértanú emlékének.

Október 16-án megemlékeztünk a finn—ugor rokonságról.

Október 30-án a takarékoság egyéni és nemzeti jelentőségére mutattunk rá egy-egy tanítási óra keretében.

December 11-e a limanovai csata emlékének napja volt.

Március 15-e az egész magyarság ünnepe. Iskolánk is kivette belőle részét. A nap jelentőségéről *Dr. Éber János* r. tanár beszélt emelkedett szavakkal. Tanulóink közül az ünnepségen nagy lelkesedéssel közreműködtek a következők: *Botos Barna I., Nagy György István II., Kovács Gábor V., Virányi Miklós* és *Gyulai László VI. o.* tanulók.

Május 2-án tartottuk meg osztályonként egy-egy óra keretében az „anyak napját”.

Május 26-án az egész intézet együttesen ülte meg a „madarak és fák napját”. Ezen a napon kirándulást rendeztünk a tavaszi pompájában mosolygó Nagyerdőbe, s megemlékezésünk a madarakról és fákról ebben a közvetlen és ihlető környezetben folyt le. A következő tanulók szerepeltek szavalattal, beszéddel, ismertetéssel: *Csonka Mihály, Erdős Károly, Fazekas Lajos, Farkas István, Rostás György II. o., Székely Károly, Vajda Gábor V. o.* tanulók. Szülők és érdeklődők szép számmal jelentek meg e kirándulásunkon.

Május 29-én a hősök emléknapján ünnepi lélekkel vettünk részt összes tanulóinkkal a Stadionban, a Debrecen várostól rendezett nagyszabású ünnepségen. *Vitéz Dr. Bessenyei Lajos* tanterületi kir. főigazgató szívbemarkoló szavai emlékeztették a város tanulóifjúságát a nap és eszme jelentőségére.

Június 2-án a magyar könyv szeretetére buzdítottuk az ifjúságot.

Június 4-én a gyászos trianoni béke aláírásának évfordulóján az intézetre kilűztük a gyászlobogót, de külön is emlékeztettük e nap jelentőségére ifjúságunkat, melynek minden egyes tagja már Trianon után született.

Június 15-én volt évzáró ünnepélyünk, melynek során igazgató vázolta az iskolai év történetét.

11. A tanulók egészségi állapota. Egészséges tantermek, egészséges környezetben. Ez a jellemzője ideiglenes iskolánknak. A nagyerdei villanegyed legszebb, leglevegősebb útján sikerült berendezni ideiglenes otthonunkat, amíg a vallás- és közoktatásügyi kormányzat nem dönt a végleges iskola-épület felépítése ügyében. Mostani iskolaépületünk már helyénél fogva is biztosítja tanulóink számára minden időszakban a friss, egészséges levegőt. Az országos hírű kertvárosrész virágos és falombos környezetébe az ifjúság eleven életét, vidám kedvét hozta iskolánk. — Amilyen egészséges iskolánk helye, éppolyan tiszták, levegősek, jól fűthetők tantermeink is. — A szülők gondosságán kívül bizonyára a fentemlített tényezők is nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy jelentéktlenebb eseteken kívül alig volt súlyosabb természetű megbetegedés. Iskolánk intézményesen is védi tanulóink egészségét. Iskolaorvosunk, *Dr. Sarkady László*, klinikai tanársegéd az év folyamán kétszer általános szemvizsgálatot tartott, melynek során egyetlen fertőző szembetegséget sem talált. — Ezenkívül pedig folytattuk azt az egészségügyi ellenőrzést, amely Budapest székesfőváros iskoláiban az iskolaorvosi intézménnyel oly pompásan bevált, s amelyet már tavaly mi is meghonosítottunk. Ép ezért az idén is minden tanulónk alapos általános orvosi vizsgálat alá került, éspedig kétszer: decemberben és június legelején. A megfigyeléseket az iskolaorvos a tanulók nevére külön-külön kiállított egészségi ellenőrző lapra vezette. Ez a vizsgálat nem külsőleges tömegvizsgálat, hanem a tanulók kisebb csoportokra osztva, a klinikai rendelőben teljesen beható vizsgálatban részesültek. Ezt a rendszert folytatni fogjuk, s ekképen minden tanulónk, amíg tagja az intézetnek, mindvégig gondos egészségügyi felügyelet alatt áll. Amelyik tanulónál felmerül a szüksége, az iskolaorvos zárt borítékban értesíti az intézet igazgatósága útján a szülőket az állapotról, és szakorvosi vizsgálatot ajánl. — E helyen is köszönetet mondunk az Egyetem igentisztelt orvostudományi karának, amiért a Központi Egyetemen lévő rendelőt az iskolaorvosi vizsgálatokra átengedni szíves volt.

12. Szülői értekezletek. Kezdetől fogva közvetlen összeköttetésre törekedtünk a szülőkkel. Ez részben a fogadó órák, részben a szülői értekezletek útján történt. — A fogadó órák időpontját úgy állapítottuk meg, hogy a tanulók hozzátartozói egy-egy látogatásuk alkalmával minél több tanárral beszélhessenek. A csak a mi intézetünkben tanító tanárok fogadó órája ennek megfelelően egy időpontban volt. Nehezebben volt keresztülvihető a más intézetben is tanító tanárok fogadó órájának a megállapítása. Fogadó órájuk nem lehetett egy időben sem a szorosabb értelemben vett intézeti tanárokéval, sem pedig egymás között nem volt időbelileg mind össze-

egyeztethető, mert szabad idejük más intézetalbeli órabeosztásuktól is függött. A gyakorlat azonban kialakította a legmegfelelőbb megoldást. — A fogadó órák hasznos megbeszélések alkalmát nyújtották. A szülők szívesen és gyakran kerestek fel minket, és így tanulóinknak iskolánkívüli életkörülményeiről a tanárok értékes, a nevelésben felhasználható adatokat szereztek, másrésztől a szülők értesültek gyermekeik oly szokásairól, melyek gondos figyelmüket elkerülték. Így aztán a fogadó órák közvetlen és barátságos hangú megbeszélései nemcsak elméleti, de nem egy esetben valóban gyakorlati eredményekkel jártak. — A szülői értekezletek teljes, sőt egyenesen meglepő érdeklődéssel folytak le. Ez az érdeklődés nemcsak a passzív megjelenésben nyilvánult meg, hanem sokszor talpraesett, az iskola érdekei iránt jóindulattal telt hozzászólásokban is. Az év folyamán két értekezletet tartottunk. Ezek közül az időrendben elsőt vitéz *Fehérváry Dezső* tanár, a másodikat *Dr. Sarkady László* klinikai tanársegéd, iskolaorvosunk vezette be egy-egy előadással. Az első értekezlet (jan. 19.) tárgya ez volt: „A tanulók iskolánkívüli olvasmányairól”,* a másodiké (márc. 7.) „A sport túlhajtásairól.”

A szülői értekezleteket ebben az esztendőben már nem tudtuk intézetünkben megtartani, mivel megfelelő nagyságú terem nem áll rendelkezésre. Így a Központi Egyetem XII. sz. tantermét voltunk kénytelenek erre a célra elkérni, amelyet *Dr. Csüry Bálint*, egyet. ny. r. tanár úr, a bölcsészettudományi kar e. i. dékánja készséggel bocsátott rendelkezésünkre. Fogadja e lekötelező szívességért iskolánk háláját.

13. Tanulmányi kirándulások. Iskolánk a folyó tanévben nagyobb kirándulást nem rendezett, minthogy a tervezett kirándulásokra jelentkező nem volt. A természetrajz és a földrajz keretében azonban annál buzgóbban használtunk fel minden alkalmat a természet felkeresésére. A földrajzi alapfogalmakat — az Utasítások szellemében — künn a terepen sajátították el növendékeink: a néprajzi tanulmányok során a Déri-múzeum gazdag gyűjteményét látogattuk meg; az V. osztály pedig ősszel és tavasszal több ízben rándult ki a szaktanár vezetésével a Nagyerdőre, a város-széli útakra, a városi kertészet telepeire növénytani ismereteinek elmélyítése céljából.

14. A természetrajz tanításában nagy gondot fordítottunk a szemléltetésre, amiben nagy segítségünkre volt az iskolai növénykert is, úgy növények és növényrészek szolgáltatásával, mint a helyszínen való bemutatásokkal. — A növénytani szemléltető anyagot tanulóink különbözőképen dolgozták fel herbariumaikban; ezenkívül papír-, gyurma-, kéregpapír modelleket és rajzokat is készítettek, nemcsak a természetrajz-, de a földrajz-tanítás keretében is, a szokásos térképvázlatok mellett. — A földrajz és a természetrajz keretében igen sok filmet vetítettek le a szaktanárok; mindezek a legtökéletesebben megfeleltek rendeltetésüknek. A film-ellátás az

* Ezt a felolvasást Értesítőnk elején teljes egészében közöljük.

egész tanév folyamán kifogástalanul, elismerésreméltó pontossággal működött.

Állat és növényvédelem. Iskolánk elhelyezése ideiglenes lévén, a faültetés nem volt megvalósítható; ablakainkban azonban a tél folyamán etettük a madarakat. Általában mindent elkövettünk, hogy tanulóinkat az állatok védelmére, a növények szeretetére neveljük. A madarak és fák napját 1937. május hó 26-án egy a Nagyerdőben rendezett egész napos iskolai kirándulás keretében szépen sikerült ünnepélyvel ültük meg, amelyről Értesítőnk más helyén már beszámoltunk.

15. Rendkívüli tárgyak. a) *Francia nyelv.* A Tanárképző-intézet Elnökségének engedélye alapján francia társalgási órát vezetünk be, heti 2 órában, amelyet a VI. osztályból 6, az V. osztályból 4 tanuló látogatott. A francia társalgási órákat *Dr. Némedi Lajos*, okl. középiskolai tanár, egyetemi tb. tanársegéd vezette.

b) *Vívás.* Az iskola 6 tanulója, *Balajthy Béla, Orsós Sándor I., Nagy Béla, Tolnay Tibor II., Botos József és Zsámbor Pál* V. o. tanulók vívótanfolyamra jártak heti 2 órában az igazgató engedélyével a református gimnáziumba. A tanfolyamot vitéz *Váry Sándor* református gimnáziumi testnevelési tanár, vívómester vezette.

16. Önképzőkör. A folyó tanévben megkezdte működését az önképzőkör is, elsősorban a természetrajzi és földrajzi ismeretek gyarapítására, de mellettük minden olyan tárgyról is hangzóttak el előadások, amelyek az iskola munkáját kiegészíthetik. A kör vezető tanára *Szondy György dr.* volt, s minden osztály külön elnököt választott, és pedig: I. o. *Tompa Andor*, II. o. *Csonka Mihály*, V. o. *Varga Miklós*, VI. o. *Csüry István*. A kör pénztárosa *Görgey István* VI. o. t. volt.

17. Testnevelés. Minthogy intézetünknek tornaterme nincsen, a testnevelési órákat *Somorjay László* testnevelési tanár az őszi és tavaszi időben az intézet udvarán tartotta, télen és rossz időben pedig a Tisza István-Tudományegyetem tornacsarnokában, amelyet *Dr. Milleker Rezső* egyetemi ny. r. tanár úr díjtalanul bocsátott az iskola rendelkezésére. Fogadja e megértő támogatásért ez úton is őszinte hálánkat. A harmadik testnevelési órát mind a négy osztályban *Németh Béla* levante-főoktató látta el.

A tanulók a légoltalom munkájában is oktatást nyertek; *Barra György* tanár 1937. december hó 9-én a légvédelem feladatairól tartott előadást, az V. és VI. osztály tanulói pedig a tavasz folyamán úgyszólván kivétel nélkül beléptek a Légoltalmi Ligába.

18. Cserkészcsoport. A múlt esztendőben alakult cserkészcsoportot a Magyar Cserkészsövetség Országos Intéző Bizottsága 1937. december hó 18-án tartott ülésén 631. sz. *Gróf Tisza István Cserkészcsoport* néven igazolta. A csapat parancsnokságát ez évben is *Somorjay László* református tanítóképzőintézeti tanár, testnevelő óraadó volt szíves vállalni, s e munkáját is nagy odaadással, önzetlenül végezte. — A csapat első fogadalomtételét Áldozócsütörtökön tartotta, amikor is a hitfelekezetek szerinti istentiszteleteken való részvétel után az ünnepélyes fogadalmat a VI. Cserkészközség meg-

bizásából az igazgató vette ki a cserkészektől a Nagyerdőbe rendezett iskolai kivonulás keretében. A csapat legnagyobb része pedig 1937. június hó 12—26-áig táborban volt Somorjay László csapatparancsnok vezetésével Füzéren (Abaúj-Torna vm.).

19. Adományok, jutalmak, gyűjtések. *Hutai Ferenc*, szentzéki bíró egy magát megnevezni nem akaró jóltevő adományából 50 pengőt juttatott iskolánk egy jóelőmenetelű és szegény tanulója jutalmazására. Az adományt Kiss András VI. o. t. kapta tandij- és ruházkodási segély címén. A helybeli könyvkereskedő cégek közül: *Dr. Bertók Lajos* 4 drb (éspedig: *Endrődi*: Petőfi a ponyván és a szépirodalomban, *Endrődi—Ferenczi*: Petőfi napjai a magyar irodalomban, *Méhes—Karl*: A biológia magyar úttörői és *Gellért*: Vörösmarty Mihály c. műveket), a *Csáthy-cég* 6 drb. (éspedig: *Gyallay*: Vaskenyéren, *Molnár F.*: A pálutcai fiúk, *Sebők*: Dörmögő Dömötör utazásai, A technika csodái és A természet világa), a *Szent István könyvesbolt* 4 drb (éspedig: *Teveli*: Az én kis hőseim, *Székely N.*: Krisztus apródjai, *Székely L.*: Felhők felett és *Palásthy M.*: A csodák szigete c. köteteit), a *Grünmann Sándor-cég* 4 drb (úgy mint: *Madách*: Az ember tragédiája, *Jókai*: Fekete gyémántok, *Móricz*: Légy jó mindhalálig és *Tóth Tihamér*: A művelt ifjú c. könyvét), és *Dr. Szondy György* 2 drb., (éspedig: *Mikszáth*: Tavaszi rügyek, és *Mayne—Reid*: A fiatal utazók c. könyveit) adományozott a jóelőmeneterű és példás magaviseletű tanulók számára. — Könyvjutalmat kaptak a következő tanulók: I. o.: *Zsáry Árpád*, *Tompa Andor*, *Medgyessy György*, *Kneusel—Herdliczka Gusztáv*, *Orsós Sándor*; II. o.: *Farkas István*, *Fazekas Lajos*, *Hankiss János*, *Nagy Béla*, *Nagy György István*, *Straub János*, *Szanyi Gyula*, *Sztanó Lajos*; V. o.: *Székely Károly*, *Varga Miklós*; VI. o.: *Csüry István*, *Gyulay László*, *Görgey István*, *Kiss András* és *Várady—Szabó László*.

A tanulók szociális érzékének fejlesztése céljából karácsony előtt gyűjtést rendeztünk iskolánk növendékei között, amelynek eredményét: 9.40 P. készpénzt és 30 P. értékű ruhaneműt, élelmiszert, könyveket és játékszert a városi népjóléti hivatalnak és a nyúlasi állami elemi iskola igazgatóságának juttattuk el megfelelő szétosztás céljából.

III.

ISKOLÁNK FELÜGYELETI HATÓSÁGAI.

A Debreceni M. Kir. Középiskolai Tanárképzőintézet Gyakorló Gimnáziumának fenntartója a magyar állam, s az iskola közvetlenül a *M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium* fennhatósága alatt áll.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: **Dr. Teleki Pál gróf.** Államtitkárok: **Dr. Szily Kálmán** és **Dr. Zsindely Ferenc.** A középiskolai ügyosztály főnöke: **Dr. K. Kovács Gyula**, miniszteri tanácsos.

Közvetlen felettes hatóságunk **Dr. Pap Károly**, egyetemi ny. r. tanár, a Debreceni M. Kir. Középiskolai Tanárképzőintézet elnöke; elnökhelyettes: **Dr. Szabó Dezső** egyet. ny. r. tanár, az igazgatótanács tagja.

A Tanárképzőintézet igazgatótanácsának tagjai: vitéz **Dr. Bessenyei Lajos**, tanker. kir. főigazgató, **Dr. Bodnár János**, **Dr. Dávid Lajos**, **Dr. Hankiss János**, **Dr. Huss Richárd**, **Dr. Milleker Rezső**, **Dr. Mitrovics Gyula** egyetemi ny. r. tanárok.

IV.
AZ ISKOLA SZEMÉLYZETE

a) A tanári testület.

Sorszám	A tanár neve és lakása	Képesítése	Alkalmazásának minősége	Szolgálati éveinek száma		Mely tárgyakat, mely osztályokban, heti hány órában tanított?	Heti óráinak száma	Jegyzet
				összesen	ennél az intézetnél			
1.	Dr. Jausz Béla Kossuth-utca 7.	magyar-német	gyak. gimn. mb. igazgató	19	2	német V. 3. német VI. 3.	6	
2.	Zágoni Barra György Hajó-utca 4.	mennyiségtan- természettan	gyak. gimn. hoz beosztott r. tanár	10	1	mennyiségtan I. 4. o. főnöki ó. I. 1. mennyiségtan II. 4. mennyiségtan V. 3. mennyiségtan VI. 3.	15	Az I. o. főnöke, a tanári könyvtárés geom. szertár öre. Értekezleti jegyző.*
3.	Bars László Károlyi Gáspár-u. 10.	rajz	gyak. gimn.-hoz beosztott r. tanár	11	1/2	rajz I. 3. rajz II. 3. széprás II. 1. rajz V. 1. rajz VI. 1. testn. I., II., V., VI. 4.	12	A rajzszertár öre.
4.	Dr. Éber János Baltazár Dezső-u. 9.	magyar-latin	gyak. gimn.-hoz beosztott r. tanár	15	1	magyar I. 5. latin I. 5. magyar V. 3.* latin V. 5.	(18*) 15	Az V. o. főnöke.
5.	vitéz Fehérváry Dezső Csapó-utca 59.	magyar-latin	gyak. gimn. tanár	11	2	magyar II. 5. latin II. 5. latin VI. 4.	14	A VI. o. főnöke, tandíjkezelő.
6.	Kovács Máté Magoss György-tér 24.	magyar-francia	gyak. gimn.-hoz beosztott r. tanár	7	1/2	magyar V. 3.** francia V. 4. magyar VI. 3. francia VI. 5.	(12*) 15	Értekezleti jegyző.**
7.	Dr. Madai Pál c. igazgató Sinai Miklós-u. 5/b.	történelem-földrajz	gyak. gimn. tanár	30	2	földrajz I. 5. történelem V. 3. történelem VI. 3. földrajz VI. 1.	12	A történelmi és földrajzi szertár öre.
8.	Dr. Szondy György Barna-utca 17.	földrajz- természetrajz	gyak. gimn. tanár	26	2	földrajz II. 3. term.-rajz II. 2. o. főnöki ó. II. 1. term.-rajz V. 3. term.-rajz VI. 3.	12	A II. o. főnöke, az ilj. könyvtár és term.-rajzi szertár öre, az Önképzőkör vezetője.

* = az I. félévben, ** = a II. félévben.

1. Óraadók :

Balczer György, az áll. Fazekas Mihály gimnázium r. tanára, középiskolai tanulmányi felügyelő; tanította az I. félévben a rajzot az I. osztályban heti 3, a II. osztályban heti 2, és az V—VI. osztályban heti 1—1, összesen heti 7 órában.

Horváth Károly, református leánygimn. r. tanár, középiskolai tanulmányi felügyelő; tanította az éneket az I. osztályban heti 1, a II. osztályban heti 2, összesen heti 3 órában.

Rábold Gusztáv, nyug. leánygimn. tanár; tanította a gyorsírást az V. osztályban heti 2 órában.

Somorjay László, református tanítóképzőintézeti tanár; tanította a tornát az I. és II. osztályban heti 3—3, az V—VI. osztályban heti 2—2, összesen heti 6 összevont órában (I. és II. osztályban 2 óra összevonva, 1—1 külön, V—VI összevonva.)

2. Hitoktatók :

a) **Intézetben belül**: **Hutai Ferenc**, r. kat. hittanár, szentszéki bíró; tanította a r. kat. hittant az I—II. osztályban és az V—VI. osztályban 1—1, összesen heti 2 órában.

Dr. Módis László, református hitoktató; tanította a református hittant az I., II., V. és VI. osztályban heti 2—2, összesen heti 8 órában.

Pass László, ev. esperes; tanította az I. félévben az ev. hittant az I., II. és V. osztályban heti 1 órában.

Böjtös Sándor, ev. segédlelkész; tanította a II. félévben az ev. hittant az I., II. és V. osztályban heti 1 órában.

b) **Intézetben kívül**: **Orosz Ágoston**, önálló hitoktató, g. kat. áldozó pap; tanította a g. kat. hittant heti 1 órában.

3. Iskolaorvos :

Dr. Sarkady László, klinikai tanársegéd, képesített iskolaorvos.

4. Altisztek :

Fodor István, ideiglenes minőségű II. o. altiszt, **Mikulás Györgyné**, napszámos takarítónő.

b) A tanárok társadalmi és irodalmi tevékenysége.

Dr. Jausz Béla: Emléklapos tart. tűzérszázados. Katonai kitüntetései: ezüst katonai érdemérem a kardokkal a vitézségi érem szalagján, bronz katonai érdemérem a kardokkal a vitézségi érem szalagján, magyar bronz érdemérem a hadi ékítm. kardos III. o. katonai érdemkereszt kisebbített másával, II. o. ezüst vitézségi érem kétszer, Károly csapatkereszt, magyar hadi érdemérem. — Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Debreceni Körének alelnöke, a Magyar—Észt Társaság választmányi tagja, a Budapesti Philológiai Társaság tagja, ev. presbiter. — Tanárképzőintézeti előadásokat tartott mindkét félévben „Német stílusgyakorlatok”, „Iskolai német nyelvtan” és „Praktikus fonétika” címmel az I—II. éves, „Irodalomtörténeti szakolvasmány” címmel a III—IV. éves német

szakos egyetemi hallgatók és az I. félévben „A középiskolai modern nyelvi oktatás módszertana” címmel a német és francia szakos gyakorló tanárjelöltek számára. A Debreceni Nyári Egyetemen 1937. augusztus havában 6 órás előadássorozatot tartott a magyar irodalom fejlődéséről német nyelven. Beszédet mondott 1938. május hó 8-án a KIE anyáknapjára ünnepségén és iskolai ünnepélyeken.

Zágoni Barra György: az OKTE. debreceni körének titkára, a „Székely Társaság” titkára, a „Magyar Nemzetpolitikai Társaság” tagja. — „Lélektan és korszerű pedagógia” címen cikket írt a Prot. Tanügyi Szemlébe.

Bars László; Tanulmányi felügyelő. Tanügyigazgatási Tisztviselők és Felügyelők Országos Egyesületének tagja, — A Tanárképzőintézet III. éves tagjai számára az 1937—38. tanév II. félévében heti 3 órában előadássorozatot tartott „A rajzolás, illetve a táblai rajz szerepe a középiskolai oktatásban” címmel. — Hasonlóképpen két előadást tartott a gyakorló tanárjelölteknek a következő címmel; „A rajzolás mint methodikai segédeszköz a tanerők kezében”, „A konstruktív táblai rajzolás módszere és tárgyankénti alkalmazása.”

Dr. Éber János: Könyvismertetések és pedagógiai cikkeket írt a szaklapokba.

Vitéz Fehérváry Dezső: Emléklapos tart. százados. Katonai kitüntetései: ezüst katonai érdemérem a kardokkal a vitézségi érem szalagján, bronz katonai érdemérem a kardokkal a vitézségi érem szalagján, arany vitézségi érem, I. osztályú ezüst vitézségi érem, Károly csapatkereszt, II. osztályú német vaskereszt. — A Kat. Tanár egyesület és a Magyar Néprajzi Társaság tagja. — A Magyar—Észt Társaság választmányi tagja.

Kovács Máté: Előadásokat tartott a Középiskolai Tanárképzőintézetben az 1937—38. tanév I. felében heti 4, II. felében pedig heti 2 órában „Francia nyelv- és stílusgyakorlatok” címen. — Főtitkára a debreceni Tisza István-Tudományegyetem Nyári Egyetemi tanfolyamának, ahol a szervező munkán kívül francia nyelvű magyarázatokkal tanította a magyar nyelvet franciák és franciául tudó külföldiek számára. — Szabadelőadásokat tartott az egyetemi Francia Intézet márciusi kultúrdélutánján „Molière kora és színháza”, az egyetemi „Árpád” Bajtársi Egyesület kultúrdiplomáciai előadássorozatára ~~keretében~~ pedig „A magyar diák Franciaországban hajdan és most” címmel.

Dr. Madai Pál: Tanárképzőintézeti előadást tartott mindkét félévben „A történelemtanítás módszertana” címmel a történelem szakos gyakorló tanárjelöltek számára.

Dr. Szondy György: Emléklapos tart. főhadnagy gt., a kardokkal ékesített bronz katonai érdemérem és a koronás aranyéremkereszt a vitézségi érem szalagján tulajdonosa. — A Debreceni Tisza István Tudományos Társaság r. tagja, a Csokonai-Kör örökös és választmányi tagja, a Debreceni Tanári Kör, a Debreceni Székely

Társaság, a Debreceni Jótékony Nőegylet főtitkára, a református egyetemes konvent ifj. könyvtárügyi előadója, egyházrészi tanácsos, az iskolai növénykert ügyvezető elnöke. — Önállóan megjelent művei: Bezerédy Amália (Tisza István Társaság.) Pótjegyzék a református ifjúsági könyvtárjegyzékhez (Református egyetemes konvent.) — Olvasókönyv a református elemi iskolák II., III., IV., V., VI. osztálya számára. A református egyetemes konvent megbízásából kiadja a Debreceni Városi Nyomda. — A III. B. tanárt választ. Leányregény. (Budapest, Singer és Wolfner.) — Május hercegnője. (Budapest, Singer és Wolfner.) Szondy: Ásv.—biol. tanfolyam. Cikkei jelentek meg a Debreceni Szemle, Protestáns Szemle, Protestáns Tanügyi Szemle, Néptanítók Lapja, Orsz. Középsk. Tanáregyesületi Közlöny, Az én újságom c. folyóiratokban, és a Református Tanáregyesület évkönyvében. Előadásokat tartott a református tanáregyesület közgyűlésén, a helybeli Mansz. Anyák Iskolája keretében, a tégláskerti református egyházrész teadélutánján. Négy alkalommal szerepelt a budapesti rádióban előadásokkal és mesékkal.

GYAKORLÓ TANÁRJELÖLTEK.

1. Az 1937—38. iskolai év folyamán beosztott gyakorló tanárjelöltek névsora.

JELÖLÉSEK: I = az I. félévben, II = a II. félévben folytatott kedvezményes féléves gyakorlatot.
I—II = az egész iskolai évben, III = az I. félévben, IV = a II. félévben volt tagja az intézetnek.

- Bacsó Benő, Kiskunhalas, 1913 nov. 29., ref., mat. fiz. I.
 Bakó Elemér, Hencida, 1915 nov. 18., ref., magyar-német, I.
 Balázs Ferenc, Zólyom, 1913 jún. 9., r. k., földr.-termr. I.
 Ballai József, Debrecen, 1910 okt. 9., ref., tört.-földr. IV.
 5 Ballai Mihály, Békés, 1913 szept. 18., ev., magyar-latin, II.
 Balogh Kálmán, Kolozsvár, 1915 okt. 19., ref., földr.-termr. I—II.
 Balogh László, Záhony, 1912 dec. 25., ref., latin-francia, I.
 Bollobás Béla, Homonna, 1913 szept. 5., r. k., német-francia, II.
 Bordács Imre, Mezőtúr, 1914 ápr. 26., ref., tört.-földr. II.
 10 Bruckner Lajos, Egyek, 1908 máj. 29., r. k., német-francia, I.
 Csatáry Dezső, Sényő, 1907 febr. 1., ref., tört.-földrajz, I—II.
 Eszláry K. Zoltán, Pásztó, 1914 nov. 26., r. k., tört.-földrajz, I.
 Garancsy István, Nyirderzs, 1914 okt. 17., g. k., magyar-francia, II.
 Giday Endre, Nagyhodos, 1914 aug. 10., ref., magyar német, I.
 15 Gyáni Imre, Kisújszállás, 1913 aug. 16., ref., tört.-földr. I.
 Haraszi Sándor, Debrecen, 1910 márc. 15., ref., német-francia, II.
 Kádár Gyula, Nyíregyháza, 1912 jan. 31., ref., magyar-német, I—II.
 Kádár József, Szolnok, 1914 jún. 5., ref., matematika-fizika, I.
 Kádár Tihamér, Nyíregyháza, 1915 márc. 23., ref., magyar-francia, I—II.
 20 Kecskés István, Balmazújváros, 1911 júl. 16., ref., magyar-német, I.
 Kéry Menyhért, Kecskemét, 1914 nov. 4., ref., földr.-termr. I.
 Kornyai Lajos, Nagyszalonta, 1912 márc. 20., ref., magyar-német, II.
 Otrókocsi Nagy Gábor dr., Debrecen, 1915 jún. 6., ref., magy.-ném. I—II.
 K. Nagy István, Szamosújlak, 1912 okt. 2., ref., latin-német, II.
 25 Nagy János, Piskó, 1915 márc. 4., ref., magyar-latin, II.
 Nagymajtényi Jenő, Felsőbánya, 1910 júl. 14., r. k., tört.-földr. I—II.
 Ördögh László, Megyaszó, 1914 szept. 29., ref., matematika-fizika, I.
 Palumbo Gyula, Bélapátfalva, 1912 máj. 10., ref., latin-tört. I—II.
 Pető József, Debrecen, 1914 júl. 8., ref., magyar-német, I.
 30 Sáska Sándor József, Kunszentmiklós, 1913 dec. 15., ref., mat.-fiz. I.
 Síró András, Hajdúnánás, 1908 jún. 1., ref., mat.-fiz. III.
 Szabó Loránd, Nagysomkút, 1914 szept. 27., ref., fizika-kémia, III.
 Szilágyi Béla, Batarcs, 1913 jan. 22., ref., magyar-francia, I.
 Tatár Miklós, Kék, 1913 nov. 14., ref., földr.-termr. I.
 35 Bábonyi Tóth István, Szerencs, 1913 nov. 28., ref., földr.-termr. II.
 Ifj. Török Tibor, Debrecen, 1914 nov. 12., ref., mat.-fiz.-kémia, I.
 Zilahi Lajos, Hajdúbozsórmény, 1915 febr. 1., ref., mat.-fiz. I.

Gyakorló tanári (75 pengő) ösztöndíjat kaptak: Balázs Ferenc az I., Gyáni Imre az I., Kecskés István az I., K. Nagy István a II., Nagy János a II., Ördögh László a II., Tatár Miklós a II. és Zilahi Lajos az I. félévre. — Köztisztviselői ösztöndíjat kaptak: Balogh Kálmán (200 pengő) az I—II., Kádár Tihamér (100 pengő) a II., Kéry Menyhért (75 pengő) az I., Otrókocsi Nagy Gábor (150 pengő) az I—II., Szabó Loránd (50 pengő) az I. és Török Tibor (75 pengő) az I. félévre.

2. A gyakorló tanárjelöltek megoszlása vezetőtanárok és tantárgyak szerint.

Folyószám	Vezető tanár	Gyakorló tanárjelöltek	Látogattak, illet. * próba- tanítást végeztek	
			osztály- ban	tárgyat
1.	Dr. Jausz Béla mb. igazgató	Bakó Elemér, Bruckner Lajos, Haraszi Sándor, Kornya Lajos, K. Nagy István*, Pető József*	V.	német
		Giday Endre, Kádár Gyula, Kecskés István*, Otrókosi Nagy Gábor dr., Bollobás Béla	VI.	német
2.	Zágoni Barra György	Zilahi Lajos*	I.	mennyiségtan
		Kádár József*, Síró András*	II.	mennyiségtan
		Bacsó Benő*, ifj. Török Tibor	V.	mennyiségtan
		Ördögh László*, Sáska Sándor*	VI.	mennyiségtan
3.	Dr. Éber János	Giday Endre*, Kádár Gyula*, Otrókosi Nagy Gábor dr.*, Ballai Mihály	I.	magyar
		Kecskés István	V.	magyar
		Nagy János*	I.	latin
4.	v. Fehérváry Dezső	Bakó Elemér*, Kádár Tihamér*, Pető József, Garancsy István*	II.	magyar
		Balogh László*, Ballai Mihály*, K. Nagy István	II.	latin
		Palumbo Gyula*	VI.	latin
5.	Kovács Máté	Nagy János	V.	magyar
		Kornya Lajos*, Szilágyi Béla	VI.	magyar
		Balogh László, Bollobás Béla*, Garancsy István, Szilágyi Béla*	V.	francia
		Bruckner Lajos*, Kádár Tihamér, Haraszi Sándor*	VI.	francia
6.	Dr. Madai Pál	Balázs Ferenc, Balogh Kálmán, Kéry Menyhért*, Tatár Miklós, Bábonyi Tóth István	I.	földrajz
		Gyáni Imre*, Palumbo Gyula, Ballai József, Bordács Imre	V.	történelem
		Eszlár K. Zoltán, Nagymajtényi Jenő*, Csatáry Dezső	VI.	történelem
7.	Dr. Szondy György	Ballai József, Bordács Imre*, Csatáry Dezső*, Eszlár K. Zoltán*, Gyáni Imre, Nagymajtényi Jenő	II.	földrajz
		Balázs Ferenc*, Szabó Lóránd, Tatár Miklós*, Török Tibor	V.	természettaj
		Balogh Kálmán*, Kéry Menyhért, Bábonyi Tóth István*	VI.	természettaj

VI.

A TANÍTÁS ANYAGA.

Az I. osztályban a tanítás az 1934: XI. t. c.-en alapuló új tanterv szerint folyt a nm. VKM. 5200/1937. eln. B. sz. rendeletében előírt módosításokkal, a II. osztályban az idézett t. c. megállapította új tanterv szerint (1301/1936. eln. sz. VKM. rendelet), az V. és VI. osztályban pedig az 1926. évi tanterv alapján, minthogy a nm. VKM. a felső tagozatban a 36.565/1936. V. 1. sz. rendelettel a reálgimnáziumi tantervet vezette be. A második modern nyelv a francia. — Az V. osztályban a német nyelvet az idén is heti 3 órában tanítottuk a 38.551/1936. V. 1. sz. VKM. rendelet engedélye alapján, (szemben a reálgimnázium V. osztályának heti 2 órájával), mivel egyébként a német szakos gyakorló tanárjelölteknek nem tudtuk volna megadni az alkalmat a kellő és előírt tanítási gyakorlat megszerzésére. Ez a harmadik német óra természetesen jelentős eredményt hozott a tanulók szempontjából is, és különösebb terhelést akkor, amikor semmiféle délutáni órájuk nem volt, ez a heti 1 délelőtti óra-többlet nem jelentett.

A tantervek előírta anyagot minden tárgyból elvégeztük.

VII.

TANKÖNYVJEGYZÉK.

- a) Az 1937—38. iskolai évben használt tankönyvek jegyzékét lásd a múlt évi Értesítőben.
- b) Az 1938—39. iskolai évre az I., II., III., VI. és VII. osztály részére megállapított tankönyvek jegyzéke.

I. osztály.

Gondán—Magasi—Nagy: Magyar olvasókönyv. I. o.
Nagy J. Béla: Magyar nyelvtan. I. o.
Karl—v. Temesy: A magyar föld és népe. I. o.
Jírka A.: Latin olvasókönyv. I. o.
Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. I—VIII. o.
Greguss—Karl: Természetráj. I. o.

Mérey—Hadarits—Sárközy: Mennyiségtan (számтан és mértan.) I. o.
Harmat—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve. I. o.
Cholnoky J.: Földrajzi iskolai atlasz. 1—2. füzet.
 A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)

II. osztály.

Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar olvasókönyv. II. o.
Nagy J. Béla: Magyar nyelvtan. II. o.
Geszti L.: Földrajz. II. és III. o.
Jírka A.: Latin olvasókönyv. II. o.
Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. I—VIII. o.
Greguss—Karl: Természetráj. I—II. o.

Mérey—Hadarits—Sárközy: Mennyiségtan (számтан és mértan.) II. o.
Harmat—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve. II. o.
Cholnoky J.: Földrajzi iskolai atlasz. 1—2. füzet.
 A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)

III. osztály.

Alszeghy—Sík—Brisits: Magyar olvasókönyv. III. o.
Nagy J. Béla: Magyar nyelvtan. III. o.
Jírka A.: Latin olvasókönyv. III. o.
Jámbor—Kemenes: Latin nyelvtan. I—VIII. o.
Thienemann—Schwartz: Német nyelvkönyv. III. o.
Marczinkó—v. Pálfi—Várady: Magyar nemzet elbeszélő története. III. o.
Geszti L.: Földrajz. III. és IV. o.

Mérey—Hadarits—Sárközy: Mennyiségtan (számтан és mértan.) III. o.
Mattyasóvszky—Bodócs: A fizika elemei. III. o.
Harmat—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve. III. o.
Cholnoky J.: Földrajzi iskolai atlasz. II. füzet
Bíró B.: Műalkotások ismertetése. III. o.
 A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)

VI. osztály.

Ady—Lengyel: Poetika.
Nagy F.: Szemelvények Titus Livius XXI. és XXII. könyvéből.
Kerényi K.: Vergilius Aeneise. I—V. ének.
Wagner—Gaál—Oszwald: Római régiségek
Miklós—Kaiblinger—Koszó: Német

nyelvkönyv. VI. o.
Bárcki G.: Francia nyelvkönyv. VI. o.
Madai—Német—Koch: Világtörténelem. VI. o.
Geszti L.: Földrajz. VI. o.
Szilády Z.: Allattan.
Veress P.: Elemi mennyiségtan. VI. o.
Bíró B.: Műalkotások ismertetése VI. o.

Segédkönyvek:

Prónai: Drámai olvasmányok.
A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)
Burián: Latin—magyar és Magyar—latin szótár.
Kelemen: Német—magyar és Magyar—német szótár.

Birkás: Francia—magyar és Magyar—francia szótár.
Barthos—Kurucz: Egyetemes történelmi atlasz.
Veress P.: Logarithmus és kamatos kamat táblák.

VII. osztály.

Pintér J.: A magyar irodalom története. VII. o.
Szinnyei J.: A magyar nyelv. VII. o.
Kerényi K.: Vergilius Aeneise. VI.—XII. ének.
Husztí J.: Ilij. Plinius levelei.
Miklós—Kaiblinger—Koszó: Német nyelvkönyv. VII. o.
Bárczi G.: Francia nyelvkönyv. VII o.
Geszti L.: Földrajz. VII. o.

Madai—Német—Koch: Világtörténelem. VII. o.
Borosay—Mattyasovszky: Algebra a gymn. és reálgymn. számára. VII. o.
Borosay—Mattyasovszky: Geometria a gymn. és reálgymn. számára. VII. o.
Mattyasovszky—Bodócs: Fizika. VII. o.
Gerlóczy—Fodor: Egészségtan. VII. o.
Bíró B.: Műalkotások könyve. VII. o.

Segédkönyvek:

A magyar helyesírás szabályai. (Hivatalos kiadás.)
Burián: Latin—magyar és Magyar—latin szótár.
Kelemen: Német—magyar és Magyar—német szótár.
Heinrich G.: Schiller, Wilhelm Tell.

Birkás: Francia—magyar és Magyar—francia szótár.
Barthos—Kurucz: Egyetemes történelmi atlasz.
Veress P.: Logarithmus és kamatos kamat táblák.

VIII.

A KÖNYVTÁRAK ÉS SZERTÁRAK ANYAGA AZ 1937—38. ISKOLAI ÉVBEN.

Iskolánkat a nagyméltóságú VKM. és a Középiskolai Tanárképzőintézet elnökségének bölcs gondoskodása az idén is ellátta a legnélkülözhetetlenebb bútorokkal és tanszerekkel. Osztályaink jóminőségű és praktikus padokkal, illetve asztalokkal, táblákkal, pedagógiaileg értékesíthető képekkel vannak berendezve. A képek és virágok olthonosabbá, színesebbé tették osztálytermeinket és egyéb helyiségeinket. — A tanszerek és könyvtárak gyarapításában jelentős szerepet játszanak egyrészt a Nagyméltóságú VKM. ajándékai, valamint a Tanárképzőintézet elnöksége által használatra átengedett és letélbe helyezett pedagógiai szakkönyvtár. — A szertárak és könyvtárak teljes állományát helyszűke miatt nem közölhetjük, és így csak az egyes csoportok végösszegét sorolhatjuk fel.

I. Bútorok. Vétel: padok, asztalok, táblák, székek, irat- és füzetállványok, kályhák, sötétítő berendezések, stb., 74 drb. 2475'40 pengő értékben.

II. Házi és irodai felszerelések. Vétel: képek, irodai berendezések, 52 drb., ajándék 1 drb., 193'38 pengő értékben.

III. Nyilvántartási és számadási könyvek. Vétel: leltárak, tantervek, 27 drb., ajándék 2 drb., 71'30 pengő értékben.

IV. Tanári könyvtár. A) A Tanárképzőintézet letétje: 371 mű. B) Az iskola könyvtára: Vétel 29 kötet, ajándék 81 kötet 566'30 pengő értékben.

V. Történelmi és filológiai szertár. Vétel: térképek, 3 drb. 108 pengő értékben.

VI. Földrajzi szertár. Vétel: 20 drb., ajándék: 1 drb., 318'59 pengő értékben.

VII., IX. Természetrajzi és vegytani szertár. Vétel: 34 drb., 38'12 pengő értékben.

X. Mértani szertár. Vétel: 14 drb., 178.50 pengő értékben.

XIII. Ifjúsági könyvtár. Vétel: 10 drb., ajándék: 3 drb., 62'20 pengő értékben.

IX.

A TANULÓK NÉVSORA ÉS ÉRDEMJEGYEIK.

Érdemsorozat.

A rövidítések jelentése: A név után r. k. = római katolikus; g. k. = görög katolikus; ref. = református; ev. = ágostai hitvallású evangélikus. A számok jelentése: a magaviseletben: 1 = példás, 2 = jó, 3 = szabályszerű, 4 = kevésbé szabályszerű; előmenetelben: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen. A testgyakorlás rovatában: fm. = felmentett. A tandíjkezdvezmény jelzésében: 1. f., 2. f., 3. f., vagy 4. f. = első, második, harmadik vagy negyedik fokozatú kedvezmény; dm. = teljes mentesség.

Tudnivalók: Aki minden tantárgyból jeles, vagy csak egy tárgyból jó, a többiből pedig jeles és magaviselete példás, annak nevét vastagabb betűkkel nyomtattuk.

2. Aki minden tárgyból legalább elégséges, felsőbb osztályba léphet.

3. Aki egy tárgyból elégtelen, minden folyamodás nélkül javító vizsgálatot tehet az arra kitűzött időben, feltéve, hogy magaviselete legalább szabályszerű. Ha magaviselete kevésbé szabályszerű, a javító vizsgálati engedélyért folyamodnia kell.

4. Aki két, három vagy négy tárgyból elégtelen, osztályismétlésre utasítatik. Úgyszintén az is, aki két egymást követő osztályt már javító vizsgálatnál végzett, s a következő osztályban egy tantárgyból elért eredményét ismét elégtelennek minősítették.

5. Mindezek megállapításánál a testnevelés, egészségtan, szépírási, gyorsírás és ének érdemjegye nem számít.

I. osztály.

Osztályfőnök: Barra György.

A tanuló neve és vallása		Magas- vitelet	Hit- és er- kölcstan	Magyar nyelv	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Mennyiség- tan	Reiz és szépírási	Test- gyakorlás	Ének	Tandj- kedvez- mény foka
	Agárdi Árpád ref.	2	1	3	3	3	3	3	2	2	—
	Balajthy Béla r. kat.	1	2	1	2	1	2	1	1	2	2. f.
	Berényi Zoltán ref.	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1. f.
	Borsi Emil ref.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	dm.
5.	Botos Barna ref.	2	1	1	2	2	1	1	3	3	3. f.
	Botos Zoltán ref.	1	1	2	3	2	3	3	2	3	—
	Fekete Imre ref.	1	2	3	2	3	3	2	1	1	1. f.
	Hanesch László r. kat.	2	1	3	3	3	3	3	2	3	—
	Huppert György ev.	1	1	2	2	3	3	3	2	2	1. f.
10.	Kaplonyi Miklós ref.	1	1	2	2	2	2	1	2	2	3. f.
	Kishady Domokos r. kat.	2	2	3	3	3	2	2	3	2	2. f.
	Kiss Gábor ref.	2	1	3	3	4	3	3	1	1	—
	Kneusel-Herdliczka Gusztáv ev.	1	1	1	1	1	1	2	3	3	1. f.
	Kormos Endre ref.	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2. f.
15.	Lengyel Zoltán ref.	1	1	2	2	3	2	2	2	2	1. f.
	Leövey András ref.	1	2	3	3	3	3	2	2	2	1. f.
	Medgyessy György ref.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	3. f.
	Nandrassy Vilmos ev.	2	1	3	3	4	4	4	2	3	—
	Orsós Sándor r. kat.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	—
20.	Pál László ref.	1	1	3	2	3	2	2	2	2	1. f.
	Porer Dezső ref.	1	2	2	3	3	3	3	2	3	—
	Reményi Béla ref.	2	2	3	3	3	3	3	2	2	—
	Semsey András ref.	1	1	2	2	3	2	2	3	2	2. f.
	Szabó Gábor ref.	2	1	2	2	2	3	2	3	2	—
25.	Szabó Szabolcs ref.	1	1	2	2	3	3	2	2	3	2. f.
	Székely Endre ref.	1	2	3	3	4	4	3	2	2	—
	Tompai Andor ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3. f.
	Tóth Zoltán r. kat.	1	1	3	2	3	3	2	1	2	—
	Zsáry Árpád ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3. f.

Évközben kimaradt: Kiss László ref. (V. 25.)

Összesen: 30.

II. osztály.

Osztályfőnök: Dr. Szondy György.

A tanuló neve és vallása		Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Mennyiség- és mértan	Rajz	Ének	Testnevelés	Szépíráás	Tandj- kedvez- mény fok
	Csonka Mihály ref.	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	3. f.
	Erdős Károly ref.	1	1	2	2	3	2	3	2	2	2	2	1. f.
	Farkas István r. kat.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	4. f.
	Fazekas Lajos r. kat.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1. f.
5.	Hankiss János ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2. f.
	Kelemen Dezső ref.	1	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	—
	Kis Ernő ref.	1	1	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2. f.
	Kmetz Imre ref.	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2	3	1. f.
	Kovács István ref.	1	1	3	2	3	2	3	2	2	2	3	1. f.
10.	Krisch László ev.	1	1	2	3	3	2	3	3	2	1	3	—
	Lakatos Gábor ref.	1	2	3	3	3	2	3	2	3	2	2	1. f.
	László Ferenc ref.	2	2	3	3	3	2	4	3	2	3	2	—
	László Miklós ref.	1	1	2	1	2	1	3	3	1	2	2	1. f.
	Nagy Béla ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3. f.
5.	Nagy György István ref.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	dm.
	Nagy György Jenő ref.	1	1	2	3	3	2	3	2	2	1	3	1. f.
	Oláh Imre ref.	2	1	3	3	3	2	3	3	2	2	2	—
	Perisics Elemér r. kat.	1	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	1. f.
	Rostás György ref.	1	1	2	2	2	1	3	1	2	2	1	—
10.	Sinay Zoltán ref.	2	2	3	3	3	3	4	3	3	2	3	—
	Straub János ref.	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	2. f.
	Szanyi Gyula ref.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	3. f.
	Sztanó Lajos ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2. f.
	Tolnai Tibor ev.	2	2	3	3	3	1	3	3	3	2	2	—

Évközben kimaradt: Ferenczy Károly (X. 5.), Szép József (IV. 4).

Összesen: 26.

V. osztály.

Osztályfőnök: Dr. Éber János.

A tanulók neve és vallása		Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiség- tan	Rajz	Gyorsírás	Testgyakorlás	Díjkezd- mény, v. mentesség
	Nemes Ádám Geyza ref.	1	2	2	3	2	3	2	2	1	3	3	fm.	—
	Faragó Endre ref.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2. f.
	Gáll Lajos ref.	2	2	2	4	3	3	3	2	2	2	2	2	1. f.
	Gyarmathy Miklós ref.	1	2	2	3	3	2	3	3	3	1	3	1	—
5.	Jeney-Király Kázmér ref.	1	1	2	3	3	2	3	3	3	2	2	1	—
	Kerekgyártó Gábor ref.	2	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2	1	—
	Kovács Gábor ref.	1	1	1	3	2	2	2	2	1	2	2	1	1. f.
	Millye Lajos ref.	1	1	2	3	3	2	3	2	3	3	2	2	—
	Szegedi Sándor r. kat.	1	2	3	3	3	3	3	3	4	2	3	2	—
0.	Székely Károly ref.	1	1	1	3	2	2	1	1	3	2	2	fm.	3. f.
	Tárkányi Endre ref.	2	2	2	2	3	3	3	2	3	3	1	fm.	—
	Vajda Gábor ref.	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	—
	Varga Miklós ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	3. f.
	Veress Béla ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	1	—
5.	Zsombor Zsolt ref.	1	1	2	3	2	2	2	3	3	3	2	1	—

Évközben kimaradt: Bolgár István r. kat. (V. 30.), Botos József r. kath.

(V. 30.), Kubinyi Arisztid ref. (I. 7.). Összesen: 18.

VI. osztály.

Osztályfőnök: vitéz Fehérváry Dezső.

A tanuló neve és vallása	Maga- viselet	Hit- és er- kölcstan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természet- rajz	Mennyiség- tan	Rajz	Test- nevelés	Tandíj- kedvez- mény
Bornemissza Elemér ref.	1	1	2	3	3	3	3	2	2	3	2	fm.	—
Csúry István ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3. f.
Görgy István ref.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2. f.
Gyöngyösy Róbert r. kat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	—
5. Gyulay László ref.	1	1	1	2	1	1	2	1	2	3	2	1	dm.
Herczeg László ref.	1	1	2	3	2	3	3	3	3	3	2	1	2. f.
Kerékgyártó István ref.	2	3	3	4	3	3	4	3	3	4	2	fm.	—
Kiss András r. kat.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3. f.
Kostya György r. kat.	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	—
10. Nagy Endre ref.	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2. f.
Nagy István ref.	1	1	2	2	1	2	2	2	2	3	2	1	1. f.
Olsavszky Gyula r. kat.	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2	1	2. f.
Pompola Ernő r. kat.	1	1	2	3	2	2	2	2	1	2	2	1	3. f.
Radó Sándor ref.	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2. f.
15. Tikos István ref.	1	1	1	2	1	2	2	2	2	3	2	2	3. f.
Varga László ref.	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1. f.
Várady-Szabó László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—
Víg István g. kat.	1	1	2	3	2	2	3	3	2	3	2	1	—
Virányi Miklós r. kat.	1	1	2	3	3	3	2	2	2	3	1	2	1. f.

Évközben kimaradt: Bálint Zoltán ref. (I. 24.)

Összesen: 20.

X.
STATISZTIKA.

Adatcsoport		Osztályok				Együtt
		I.	II.	V.	VI.	
a) A tanulók számának alakulása	beirt nyilvános tanulók	30	26	18	20	94
	beirt magántanulók	—	—	—	—	—
	osztályozott nyilvános tanulók osztályozott magántanulók osztályoztatott összesen	29 29 29	24 24 24	15 15 15	19 19 19	87 87 87
b) A tanulók kora	1927-ben született	14	—	—	—	14
	1926-ban "	12	15	—	—	27
	1925-ben "	3	5	—	—	8
	1924-ben "	—	4	1	—	5
	1923-ban "	—	—	6	2	8
	1922-ben "	—	—	5	9	14
	1921-ben "	—	—	2	5	7
1920-ban "	—	—	1	2	3	
1919-ben "	—	—	—	1	1	
c) A tanulók anyanyelve és nyelvismerete	magyar anyanyelvű	29	24	15	19	87
	csak magyarul tudott	29	24	15	17	85
	némül is tudott	—	—	—	1	1
	oroszul is tudott	—	—	—	1	1
d) A tanulók vallása	római katolikus	5	3	1	6	15
	gör. katolikus	—	—	—	1	1
	református	20	17	13	12	62
	ág. h. evangélikus	4	4	1	—	9
e) A szülők foglalkozása	nagybirtokos	1	—	—	—	1
	kisbirtokos	1	—	—	—	1
	gazdasági tisztviselő	—	—	—	2	2
	kisiparos	4	1	—	1	6
	ipari tisztviselő	1	—	—	—	1
	kiskereskedő	1	1	1	1	4
	kereskedelmi tisztviselő	1	3	—	1	5
	közlekedési tisztviselő	2	3	1	1	7
	köztisztviselő	4	4	2	—	10
	pap, tanár, tanító	2	5	1	2	10
	másféle értelmiség	5	1	2	6	14
	közhivatali altiszt	2	2	—	1	5
	katonatiszt	2	—	—	1	3
	katona altiszt	1	1	2	—	4
nyugdíjas tisztviselő	1	2	2	—	5	
egyéb nyugdíjas	—	—	2	1	3	
nyugdíjas altiszt	1	—	2	2	5	
ismeretlen foglalkozású	—	1	—	—	1	
f) A szülők lakóhelye	az iskola székhelyen lakott	23	23	15	17	78
	Hajdú vármegyében lakott	2	—	—	1*	3
	Bihar vármegyében lakott	—	—	—	1	1
	Szabolcs vármegyében lakott	2	—	—	—	2
	Szatmár vármegyében lakott	1	—	—	—	1
	Budapesten lakott Vonaton járt be	1 —	1 —	— —	— —	2 —

* Kabáról (Hajdú vármegye)

g) Óramulasztások	igazolt	1441	976	598	1008	4023
	igazolatlan	—	—	—	—	—
h) Rendkívüli tárgyak	francia vivás	—	—	4	6	10
		2	2	2	—	6
i) Általános tanulási eredmény	jelesrendű	5	7	1	3	16
	jórendű	9	6	4	9	28
	elégségesrendű	12	9	6	6	33
	egy tárgyból elégtelen	1	2	4	—	7
	két tárgyból elégtelen	1	—	—	—	1
több " " " "	1	—	—	1	2	
j) Tandíjfizetés	egész tandíjat fizetett	12	8	12	6	38
	1. fokú kedvezményt kapott	7	8	2	3	20
	2. " " " "	5	4	1	5	15
	3. " " " "	5	3	2	4	14
	4. " " " "	—	1	—	—	1
Díjmentes volt	1	1	—	1	3	

Internátusban egy tanuló sem lakott.

k) A tanulók magaviselete és tanulmányi előmenetele tárgyanként.

TÁRGY	I. osztály				II. osztály				V. osztály				VI. osztály			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Magaviselet	21	8	—	—	20	4	—	—	12	3	—	—	16	3	—	—
Hittan	22	7	—	—	18	6	—	—	7	6	2	—	17	1	1	—
Magyar nyelv	7	11	11	—	8	9	7	—	4	8	3	—	10	7	2	—
Latin „	6	7	13	3	7	7	10	—	1	3	9	2	4	7	7	1
Német „	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	8	—	8	6	5	—
Francia „	—	—	—	—	—	—	—	—	2	7	6	—	7	6	6	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	8	—	5	8	5	1
Földrajz	4	15	10	—	9	7	8	—	—	—	—	—	8	6	5	—
Természetrajz	—	—	—	—	11	12	1	—	2	7	6	—	8	8	3	—
Mennyiségtan	6	9	12	2	6	4	12	2	3	3	7	2	6	3	9	1
Rajz	8	12	9	—	10	6	8	—	1	9	5	—	5	13	1	—
Testnevelés	7	18	4	—	10	14	—	—	9	3	—	³ fm.	10	7	—	² fm.
Ének	4	17	8	—	4	12	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	4	—	—	—	—	—
Szépírás	—	—	—	—	12	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—

k) Az intézet benépesülése.

Tanév	Nyilvános tanulók				Összesen
	I.	II.	V.	VI.	
	o s z t á l y				
1936—37	23	—	15	—	38
1937—38	29	24	15	19	87

l) Felszerelés és gyarapodás.

Leltári sorszám	S z e r t á r	Gyarapodás az 1937—38. tanévben					Tanévvégi állapot				
		Vétel	Ajándék	Összesen	Érték		Vétel	Ajándék	Összesen	Érték	
					Összesen						
		d a r a b			P	f	d a r a b			P	f
I.	Bútorok	74	—	74	2475	40	212	—	212	10,001	54
II.	Házi és irodai felszerelés	52	1	53	193	38	142	1	143	911	08
III.	Számadási könyvek	27	2	29	71	30	63	3	66	147	20
IV.	Tanári könyvtár	29	81	110	566	30	41	184	225	1363	14
V.	Történeti és filológiai szertár	3	—	3	108	—	29	—	29	359	90
VI.	Földrajzi szertár	20	1	21	318	59	33	1	34	446	49
VIII.	Természettani szertár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII. IX.	Természetrajzi és vegytani szertár	34	—	34	38	12	129	2	131	1593	42
X.	Mértani szertár	14	—	14	178	50	26	—	26	270	60
XI.	Rajzszertár	—	—	—	—	—	4	—	4	25	60
XII.	Tornaszertár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen :	253	85	338	3949	59	679	191	870	15.118	97
	Íjúsági könyvtár	10	3	13	62	20	216	15	231	783	30

m) Az iskolai épületre és tartozékaira vonatkozó kimutatás.

a) *Tantermek száma* : 4, *alapterületük* : emeleten II. o. — 33 m², V. o. — 30 m², földszinten I. o. — 54 m², VI. o. — 37,5 m².

b) *Egyéb termek, helyiségek.* Az emeleten: igazgatói iroda 30 m², irattár 5,1 m², tanári szoba 22,5 m², fogadószoba 33 m², előszoba 6,5 m², mosdó 3,1 m², folyosó 12 m². A földszinten: gyakorló tanárok szobája 19 m², ifj. könyvtár és olvasó 16 m², szertár 16,5 m², folyosó 20 m², lépcsőház 20 m². Az alagsorban: altiszti lakás szobája 18,7 m², altiszti lakás konyhája 13 m², pincék és raktárak összesen 133 m², folyosó 28,8 m².

c) *Iskolaudvar, játszótér.* Előkert 550 m², iskolaudvar 880 m².

d) Az iskola egy helyisége sincs egyéb intézmény céljaira átengedve.

TÁJÉKOZTATÓ AZ 1938—39. ISKOLAI ÉVRE.

1. **Az iskolai év kezdete.** A nagyméltóságú VKM. 1896/1937, eln. sz. rendelete alapján a jövő tanév kezdésének rendje a következő: Augusztus 31-én d. u. 5 órakor lesz az *alakuló tanártestületi értekezlet*. — Szeptember 1-én és 2-án d. e. 9-től 1 óráig *beiratkozás*. Az első ízben ide iratkozó tanuló személyesen és szülőjével, vagy annak helyettesével köteles megjelenni. A beiratáskor beadandó a múlt évi iskolai bizonyítvány. Akik első ízben iratkoznak be ebbe az iskolába, a bizonyítványon kívül kötelesek a születési anyakönyvi kivonatot és az újraoltási bizonyítványt is beadni. Aki olyan iskolából jelentkezik felvételre, melynek tanterve nem egyezik meg teljesen a mi iskolánk tantervével, az csak sikeres *különbözeti vizsgálat* után vehető fel. — Szeptember 1-én d. e. 9 órakor tartjuk meg a *javító vizsgálatokat*. — Szeptember 3-án d. e. 9 órakor *évnnyitó istentiszteletek, tisztelgés a nemzeti zászló előtt, osztályrendezés, fegyelmi szabályok ismertetése*. A felvételi jegyeket az osztályfőnököknek be kell mutatni. — Szeptember 5-én d. e. 8 órakor megkezdődik a *rendes tanítás*.

2. **Díjak.** A beiratáskor 9'20 pengő *felvételi díj és járulék* fizetendő. Ezt az összeget a jeles és jó előmenetelű hadiárvák és hadigyámoltak nem fizetik, az elégséges előmenetelűek 8 pengőt fizetnek. A hadiárvák és hadigyámoltak azonban a beíráskor igényjogosultságukat igazolni kötelesek. A beíráskor kell fizetni a *filmdíjat* is, melynek teljes összege 3 pengő. A tandíjkedvezmény foka arányában ebből kedvezmény, illetőleg a hadigyámoltak, hadiárvák számára mentesség jár. — Az újonnan középiskolába lépő tanulók ezen kívül 1 pengőt fizetnek a Tanulmányi Értesítőre. — A *tan- és fenntartási díj* nyivános tanuló számára évi 100 pengő, mely öt részletben is fizethető: október, november, január, március, április hó 5-ig. Az a tanuló, aki a megfelelő díjrészletet a határidőig meg nem fizeti, tekintet nélkül a be nem fizetés okára, a tanulók sorából törlendő. A tanulók magaviseletének és előmenetelének, valamint a szülők anyagi helyzetének figyelembevételével *tandíjkedvezmény* adható. Folyamodni csak hivatalos nyomtatványon lehet, mely az osztályfőnöktől kérhető. Ezeknek a kérvényeknek a beadási határideje szeptember hó 5-e, illetőleg a II. félévre vonatkozóan február hó 10-e. A díjkedvezményt és mentességet a tanári testület adja a tanév tartamára. Ha a tandíjkedvezményt, illetőleg mentességet élvező tanuló a félévi osztályozó értekezlet eredménye szerint a feltételeknek többé nem felel meg, a második félévre a megfelelő magasabb díjtételű helyre sorozandó be. Csak azok folyamodhatnak, akik jeles vagy jó előmenetelűek, vagy ha elégségesrendűek is, több a jeles és jó jegyük együttvéve, mint az elégséges. A felsőosztályos elégségesrendűeknél további megszorítás is van. A kedvezményes tandíjak a következők: évi 80, 60, 40, 20 pengő és teljes mentesség. Az I. o. tanulók az első félévben teljes mentességet,

illetőleg 20 és 40 pengős kedvezményt nem kaphatnak. A jeles és jó előmenetelű hadiárva és hadigyámoltak, bármely osztályúak is, tan- és fenntartási díjat nem fizetnek, de mentességre való jogosultságukat beiratáskor a szülők igazolni tartoznak újkeletű Hadi-gondozási Igazolvány hiteles másolatával.

3. **Diákruha, diáksapka.** Az intézet a gazdasági viszonyokra való tekintettel az egyenruhát csak ajánlja, de nem teszi kötelezővé. Az intézeti diáksapka viselése azonban minden tanulónkra kötelező.

4. **Iskolai takarékbetétek** tanulmányi kirándulások céljaira. Tanári testületünk úgy határozott, hogy intézetünk a Debreceni Kölcsönös Segélyző-Egylet által megindított iskolai takarékbetétközpontba lép, s így módot nyújt az önként vállalkozóknak arra, hogy a tanulmányi kirándulásokhoz szükséges összeget lassanként gyűjtsék össze. Az erre vonatkozó részletesebb felvilágosításokat gimnáziumunk igazgatósága az érdeklődőknek megadja.

5. **Tanszerek és tankönyvek.** Az 1938—39. iskolai évben használandó tankönyvek jegyzékét Értesítőnk 35—36. lapján közöljük. A megfelelő könyveket a tanulók legújabb kiadású, tiszta, jól használható példányokban szerezzék meg. A közölt könyveken kívül egyéb felszerelést (füzet, írószer stb.), tanári utasítás előtt senki se vásároljon.

6. **Hivatalos órák** a nagyszünetben hétfőn és csütörtökön d. e. 10—12-ig.

Az iskola tanulóira a fegyelmi szabályok a nyári szünetben is kötelezők.

TARTALOM :

	Oldal
Dr. Pap Károly, egyet. ny. r. tanár, a Tanárképzőintézet elnökének 30 éves főiskolai tanári jubileumára	3
Vitéz Fehérváry Dezső: A serdülőkör olvasmányairól — a szülőknek . . .	5
I. Iskolánk létrejötte és bővülése	14
II. Iskolánk az 1937—38. iskolai évben	15
III. Iskolánk felügyeleti hatóságai	27
IV. Az iskola személyzete	
a) A tanári testület működési köre	28
b) A tanárok társadalmi és irodalmi tevékenysége	29
V. A gyakorló tanárjelöltek	32
VI. A tanítás anyaga	34
VII. Tankönyvjegyzék	35
VIII. A könyvtárak és szertárak anyaga az 1937—38. iskolai évben . . .	37
IX. A tanulók névsora és érdemjegyei	37
X. Statisztikai adatok	41
XI. Tájékoztató a jövő iskolai évre	45
